

2011.

S
37/4/099/4

AUSTRALIJAS
 LATVIĒSU
 6.KULTŪRAS
 DIENAS
 MELBURNĀ
 26.12.1956.-3.1.1957.

56

BP 12

37

Vāku zīmējis: G Jurjāns

160645

LATVIJAS
NACIONĀLĀ
BIBLIOTĒKA

5

AUSTRĀLIJAS LATVIĒSU
SESTĀS KULTŪRAS DIENAS
MELBURNĀ

1956.g. 26.dec. — 1957.g. 3.janv.

SVEICIENS AUSTRĀLIJAS LATVIEŠIEM

Sūtu jums, Austrālijas latvieši, labākos novēļumus un sirsnīgus sveicienus jūsu lielajā nacionālā gara parādē — sestajās Austrālijas latviešu kultūras dienās Melburnā. Kaut lieli attālumi mūs šķir, esam vienoti garā — latviskā garā. Mūs visus vieno kopējs mērķis un kopēja lūgšana — lai latvju garš atkal brīvi varētu izpausties brīvā latvju zemē. Tam mērķim ir veltītas visas mūsu valsts pārstāvju, mūsu organizāciju un mūsu kultūras darbinieku pūles. Darbs latvju kultūrai ir darbs Latvijas nākotnei.

Mūsu vecu vecā kultūra un senču tikumi ir tie, kas jau gadsimtiem ilgi veduši mūsu daudz cietušo tautu cauri baltām un nebaltām dienām. Daudz vētru mums brāzušās pāri, bet visām tām esam izgājuši cauri, ne tikai dzīvi un veseli, bet pat stiprināti, jo tautas gars allaž bijis modrs. Skaistākās dainas radušās visgrūtāko pārdzīvojumu laikos. Divdesmitā gadsimta traģēdija situsi visbriesmīgākās brūces latvju tautas dvēselē, bet pārdzīvosim arī to, ja būsīm vienota tauta. Un vienotus mūs dara mūsu kultūra. Kā dzejnieks to saka — viena mēle, viena dvēsele, viena zeme mūsu.

KĀRLIS ZARIŅŠ,

Latvijas valdības ārkārtējo pilnvaru
nesējs, sūtnis Londonā

SESTĀ GADSKĀRTA

Sesto reizi Austrālijas latvieši pulcējas savos dziesmu un mākslas svētkos. Pulcējas, lai spodrinātu senas vērtības un kaldinātu jaunas. Mēs varam būt pateicīgi Austrālijas sabiedrībai un brīvajai iekārtai, kas mūs mudina darboties mūsu kultūras druvā. Mēs šai zemē varam veikt to, kas mūsu tautiešiem Latvijā ir liegts — kopt un attīstīt latvisko dziesmu, mūziku, tēlotāju mākslu — vārdu sakot, visu, ko aptver termins latviskā kultūra.

Kopš 1951. gada ik gadus Ziemsvētku laikā notikušas Austrālijas latviešu kultūras dienas: pirmās Sidnejā, tad Melburnā, Adelaidē, Brisbēnā, atkal Sidnejā un šogad otru reizi Melburnā. Starp četriem lieliem latviešu centriem rotē mūsu svētki, ik ceturto gadu atgriežoties ikkatrā centrā. Kaut svētki atgriežas vecās vietās un kaut to pamats paliek tas pats, kā galveno izceļot latvisko dziesmu, rīkotāji svētkos ik reizes ir ietilpinājuši kādu jaunu niansi.

Kultūras dienas ir nevien mūsu sasniegumu izpaušme mākslās. Tās ir arī mūsu kultūras darbinieku nesavtīguma un pašaiizliedzības manifestācija. Simtiem darbinieku piedalās svētku rīkošanā, un visi, sākot ar visatbildīgāko amatu līdz vissīkākajam, savu darbu veic ar prieku un bez jebkādas materiālas atlīdzības. Turklāt kultūras dienas tiek plānotas ar atlikumu. Šis atlikums domāts mūsu kultūras tālākai veidošanai. Vajadzību ir daudz — mūsu skolām trūkst piemērotu grāmatu un mācības līdzekļu, ja minam tikai vienu piemēru no daudziem.

Kultūras dienu saimnieks ir Austrālijas latviešu Kultūras fonds. Rīcības komitejas attiecīgajos centros darbojas tikai Kultūras fonda uzdevumā. Kā kultūrālā sabiedrībā var sagaidīt, šis fonds vienmēr atļāvis visplašāko rīcības brīvību un iniciatīvu rīkotājiem. Ar to ir panākts plašs spēku atraisījums, un kultūras dienas sniedz labāko, ko latviešu sabiedrība šai zemē vispār iespēj. Sesto kultūras dienu rīkotāji ar šo izsaka sirsniņgāko pateicību visiem aktīvajiem dalībniekiem, kas ar savu sajūsmu nodrošinājuši svētku labo izdošanos.

SESTO KULTŪRAS DIENU PROGRAMMA

Sarīkojumi

Trešdien, 26.decembrī, plkst. 20, Bransvikas zālē teātra izrāde: A. Alunāna „Seši mazi bundzinieki”.

Ceturtdien, 27.decembrī: Plkst. 10 Asamblejas zālē Kultūras dienu atklāšana un jaunatnes kongress. Plkst. 14 Austrālijas latviešu meistarsacīkstes vieglatlētikā. Plkst. 20 Alberta zālē jaunatnes koncerts.

Piektdien, 28.decembrī: Plkst. 14 galda tenisa meistarsacīkstes. Plkst. 20 Melburnas pilsētas namā kopkoņu koncerts.

Sestdien, 29.decembrī: Plkst. 9 galda tenisa meistarsacīkstes. Plkst. 13 tenisa meistarsacīkstes. Plkst. 14 San Kildas pilsētas namā vingrošana un tautas deju uzvedumi. Plkst. 19 Melburnas latviešu namā rakstnieku vakars. Jaundarbu godalgošana.

Svētdien, 30. decembrī: Plkst. 9 tenisa meistarsacīkstes. Plkst. 11.15 latviešu katoļu dievkalpojums Visu svēto baznīcā. Plkst. 14 luterāņu dievkalpojums Neatkarīgā baznīcā. Plkst. 15.30 turpat garīgs koncerts. Plkst. 20 Melburnas latviešu namā šaha meistarsacīkstes.

Pirmdien, 31.decembrī: Plkst. 9 basketbola un volejbola meistarsacīkstes. Plkst. 16 Alberta zālē jaundarbu koncerts. Plkst. 20 Karāliskā balles zālē Izstādes ēkā jaungada sagaidīšanas balle.

Otrdien, 1.janvāri: Plkst. 9 basketbola un volejbola meistarsacīkstes.

Trešdien, 2.janvāri: Plkst. 9 basketbola un volejbola meistarsacīkstes. Plkst. 20 sportistu vakars.

Svētdien, 6.janvāri: Apmeklējumi skautu nometnē Varandaitā.

27., 28., 29. un 31.decembrī Melburnas pilsētas nama apakšējās zālēs mākslas izstāde un daiļamatniecības izstāde. Atklāšana 27.decembrī, plkst. 17.15.

No 26.decembra līdz 2.janvārim Melburnas latviešu namā izstāde: Latviešu kultūra Austrālijā. Atklāšana 26.decembrī, plkst. 14.

Melburnas latviešu biedrības bibliotēka latviešu namā atvērta apskatei: trešdien 26.decembrī plkst. 14-18; ceturtdien 27.decembrī plkst. 11-13; sestdien 29.decembrī plkst. 17-19; trešdien 2.janvāri plkst. 14-16.

Kongresi

Trešdien, 26.decembrī: Plkst. 11 Sitiņas ielā 50 (50 City Road) — gaidu un skautu vadītājiem. Plkst. 14.15 Melburnas latviešu namā — skolotājiem.

Piektdien, 28.decembrī: Plkst. 9.30 Ficrojā — katoļu biedrībai.

Sestdien, 29.decembrī: Plkst. 10 Melburnas latviešu namā — studentiem. Plkst. 10.30 Ficrojā — katoļu biedrībai.

Svētdien, 30.decembrī: Plkst. 9 Melburnas latviešu namā — Daugavas vanagiem.

Pirmdien, 31.decembrī, plkst. 9, Melburnas latviešu namā — mazpulkiem.

Otrdien, 1.janvārī: Plkst. 12, Melburnas latviešu namā — Daugavas vanagiem.

Trešdien, 2.janvārī: Plkst. 10, Melburnas latviešu namā — LAA.

Ceturtdien, 3.janvārī: Plkst. 10, Melburnas latviešu namā — LAA.

Citi sarīkojumi KD laikā

Katoļu eglītes vakars 29.decembrī Manresā (Hotornā). Ielūgti visi bez konfesiju izšķirības.

Mēģinājumi

Ceturtdien, 27.decembrī, plkst.13, kino, „Savoy” telpās (sētas namā) jaukto un sieviešu koŗu dalībniekiem.

Piektdien, 28.decembrī, plkst. 10 un 14, Melburnas pilsētas namā —jaukto un sieviešu koŗu dalībniekiem.

Sestdien, 29.decembrī, San Kildas pilsētas namā: plkst. 8.30 vingrošanas dalībniekiem, plkst. 10 tautas deju kopu dalībniekiem.

Sesto kultūras dienu goda komiteja

F. Brūvelis, pirmo KD priekšsēdis Sidnejā 1951.g.

G. Brēmanis, otro KD priekšsēdis Melburnā 1952.g.

V. Dulmanis, trešo KD priekšsēdis Adelaidē 1953.g.

J. Kūkums, ceturto KD priekšsēdis Brisbēnā 1954.g.

K. Nicis, piekto KD priekšsēdis Sidnejā 1955.g.

Galvenā komiteja

E. Dunsdorfs (priekšsēdis), E. Hartmanis, G. Jurjāns, V. Ķirps (sekretārs), J. Lazdiņš, Ern. Māršaus, H. Misiņš (kasieris), K. Sātiņš.

Darbvedība un grāmatvedība

Darbvede — V. Purmale, palidze — I. Aide.

Grāmatvedis — A. Bagun-Bērziņš, paligs — A. Ļauļa.

Komisijas

Jaunatnes sarīkojumu: I. Brēdrichs, E. Silkalns, A. Pilskalne, V. Bendrups, L. Zemgale.

Kopkoŗu koncerta: E. Dunsdorfs, A. Ļauļa, L. Ļauļa.

Jaundarbu koncerta: E. Hartmanis, E. Smalkais, Z. Smalkā.

Garīgā koncerta: P. Bendrups, O. Buivids.

Vingrošanas un tautas deju: J. Ozoliņš, A. Jurjāne, H. Graudiņa; vingrošanas vadītājs A. Selēns.

Teātra izrādes: V. Štāls, A. Prods, J. Ulms, V. Vītoliņš, I. Pilskalns.

Balles: K. Bērziņš, A. Zaludka.

Rakstnieku vakara: E. Pranks, Z. Bārda, M. Kalniete, J. Lazdiņš, J. Sarma. Žūrija — J. Sarma, Z. Bārda, G. Brēmanis, L. Kalniņa, A. Tamuža.

Koncertu programmas: E. Dunsdorfs, M. Krišjāne-Vignere, V. Bendrups, K. Nunavs.

Nošu pavairošanas: E. Hartmanis, E. Smalkais, V. Rolavs, K. Sātiņš, E. Krūmiņš, K. Pētersons, J. Andersons.

Mākslas izstādes: G. Jurjāns, A. Ansons, O. Bisenieks, G. Salinš. Žūrija — R. Vītoliņš, J. Sarma.

Daiļamatniecības skates: J. Laduzāns, N. Neiburga; palīgi iekārtošanā — L. Baumanis, O. Bisenieks, J. Godļevskis, U. Ozoliņš, T. Pūce.

Kultūras izstādes: I. Šterns, V. Pakalnetis, J. Baltaks; iekārtotāji — U. Merits, A. Saltups, P. Nolle.

Jaunatnes mūzikālo sacensību rīkotāji: Adelaidē — A. Larsena, Melburnā — Viktorijas jaunatnes dienu rīcības komiteja, Sidnejā — Sidnejas izglītības kursi un jaunatnes audzināšanas padome.

Sporta sarīkojumu: E. Mālitis, L. Buks.

Viesu uzņemšanas: E. Čanka, B. Petrapša, U. Ozoliņš.

Plakātu žūrija: E. Dunsdorfs, K. Bērziņš, J. Lazdiņš, J. Sarma, K. Sātiņš.

Biļešu iepriekšpārdošanas pārzinis: T. Silkalns.

Programmas grāmatiņas redakcija: E. Dunsdorfs, E. Dēliņš, G. Jurjāns.

Revīzijas: A. Muriķis, A. Rimšāns, J. Mežaks.

Lūdzam atvainot, ka tehnisku apstākļu dēļ daži komisiju locekļi augšējā sarakstā nav ietilpināti.

SESTO KULTŪRAS DIENU PROGRAMMA PA DIENĀM

Trešdien, 26.decembrī

Latviešu skautu un gaidu vadītāju konference plkst. 11 Sitijas ielā 50 (50 City Road), pie Princeses tilta. Austrālijā darbojas 5 gaidu un 5 skautu vienības, kopā ar 180 gaidām un 305 skautiem. Gaidu jendas priekšniece ir E. Čanka, skautu — V. Ķirps.

Kultūras izstādes atklāšana plkst. 14 Melburnas latviešu namā. Izstādi noorganizējis Austrālijas latviešu centrālais archīvs I. Šterna vadībā. Preses materiālus iekārtojis archīva bibliotēkas daļas vadītāja v.i. J. Baltaks. Diagrammas sastādījis archīva statistikas daļas vadītājs J. Masulāns.

Skolotāju konference plkst. 14.15 Melburnas latviešu namā. Konferencē ielūgti nevien tagadējie un bijušie latviešu skolotāji, bet arī ikviens, kas vēlas piedalīties mūsu jaunatnes audzināšanā.

Mūsu diriģenti: V. Bendrups

Teātra izrāde Bransvikas pilsētas namā plkst. 20

SESI MAZI BUNDZINIEKI

Ādolfa Alunāna komēdija 3 cēlienos (5 ainās)
Izrādē piedalās Austrālijas latviešu teātra, Melburnas latviešu biedrības teātra un tautas deju kopas „Daugavieši” dalībnieki un Putniņa orķestris.

PERSONAS :

Kārlis Krūmiņš, kroņa muižas arendātors
Anna Šteinberga, atraitne, viņa māsa
Jānis Krūmiņš, saimnieks, draudzes pērminderis, viņa brālis ..
Emīlija, viņa meita
Indulis Zvaigznīte
Žanis Veprovskis
Dāvids Himmelmanis
Grieta
Made
Heinrichs
Vilhelms Ozols
Velta Cekule
Ēriks Podziņš
Mirdza Stīlve
Voldemārs Vītolinš
Indulis Pilskalns
Gustavs Grauds
Irma Kārkliņa
Guna Kaziņa
Edvins Birzenieks

Meitas: Regina Upatniece, Vaira Ulma, Helga Graudiņa, Inta Baguna-Bērziņa, Gaida Cekule, Ilga Endelmane, Lidija Meldre.

Puiši: Uģis Lode, Aivars, Lode, Jānis Ozoliņš, Ilmārs Salna, Viliberts Štāls, Jāzeps Laizāns, Zigurds Stils, Arvids Graudiņš, Zigurds Bārda.

Režisors: Viliberts Štāls

Dekorātors: Laimonis Lauva

Orķestra vadītājs: Leo Putniņš

Dziesmas iestudējuši: Asja Mirovica un Gerhards Brēmanis

Dejas iestudējuši: Helga Graudiņa

Skatuves meistars: Aleksandrs Grīns

Skatuves apgaismotājs: Arturs Rubenis

Režisora palīgs: Jānis Ulms

Skatuves meistara palīgs: Juris Zaļkalns

Apgaismotāja palīgi: Reinis Leimanis, Vilnis Ulms

Izrādes administrātors: Arvids Prods

Starpbrīži: pēc II ainas 10 min., pēc IV ainas 10 min.

Ceturtdien, 27.decembrī:

Sesto kultūras dienu atklāšana plkst. 10
Asamblejas zālē. LAA priekšsēža V. Dulmaņa uzruna.
Pēc atklāšanas seko:

Jaunatnes kongress. Debates par tematu:
„Mūsu trimdas jauniešu labās un ļaunās īpašības”.
Debates ievadis G. Bogdanovičs (Sidneja), J. Priedkalns
(Sidneja), A. Gārša, jun. (Melburna). Pārrunās lūgti
piedalīties visi sanāksmes dalībnieki, kā jaunatne, tā
viesi.

Vieglatlētikas sacīkstes plkst. 14.

**Mākslas un daiļamatniecības izstādes
atklāšana** plkst. 17.15 Melburnas pilsētas nama
apakšējās zālēs.

Mākslas izstādē piedalās: U. Āboliņš, A. Ansons,
K. Balodis, O. Bisenieks, Fr. Dzintars, G. Ērglis, A.
Gauja, G. Jurjāns, S. Kalniņš, N. Kārklīņa, Dž. Krīvs,
L. Lauva, K. Mednis, V. Mednis, L. Meilerte, J. Priedītis,
T. Pūce, R. Rumba, G. Saliņš, A. Selēns, M. Stīpniece,
L. Sviķers, K. Trumpis, S. Veisa, K. Zile.

Daiļamatniecības skatē piedalās: ar audumiem
— R. Celma, R. Dreimane, L. Duka, I. Kociņa, E. Lāce,
L. Māršava, M. Renbuša; ar koka izstrādājumiem: J.
Laduzāns, T. Pūce, A. Selēns, F. Straubergs; ar keramiku
Z. Kripēna, N. Neiburga, H. Rīters; ar sudraba
izstrādājumiem — G. Purens, E. Polikevičs.

Melburnas ev. lut. latviešu draudzes jauniešu koris
Dirigents Viktors Bendrups

Silvija Aleksejeva, Skaidrīte Barkovska, Baiba
Birkhāne, Imanta Brante, Biruta Cine, Hedviga
Drobaševska, Mudīte Ēvele, Atika Fridenberga, Maija
Grase, Daina Grosbacha, Rasma Grosbacha, Rasma
Kaktiņa, Ināra Kaziņa, Māra Kaziņa, Valda Kaziņa,
Ieva Lāne, Ausma Ozoliņa, Māra Paula, Silvija
Pliesmane, Aina Rugele, Nora Rugele, Ilga Sločiņa, Vija
Širante, Zeltīte Širante, Maija Švarca, Biruta Tērauda,
Baiba Tomšone, Ilga Upīte.

Edgars Aleksejevs, Ilmārs Aleksejevs, Viktors
Aleksejevs, Gunārs Drulle, Mārtiņš Grinbergs, Alvis
Kučers, Māris Kučers, Indulis Piksons, Juris Rumbēns,
Andris Zeidaks.

JAUNATNES KONCERTS

plkst. 20 Alberta zālē

PROGRAMMA

Britu himna

I.

- Tek saulīte tecēdama — variācijas V. Lamma
Klavieņu solo spēlēs Jānis Kaškurs (Adelaide)
Balāde A. Kalniņš
Klavieņu solo - Inta Gruzna (Adelaide)
Melancholija P. Šuberts
Klavieņu solo - Dace Dubava (Melburna)
Ārija J. Mediņš
Vijoles solo - P. Umbraško (Perta)
Desmit latviešu tautas dziesmas. Op. 29. .. J. Vītols
Klavieņu solo - Zane Volkova (Melburna)
Melancholiskais valsis E. Dārziņš
Klavieņu solo - Gerda Piebalga (Melburna)
10 minūtes starpbrīdis

II.

- Menuets E. Freimanis
Klavieņu solo spēlēs Velga Bērziņa (Sidneja)
Meditācija H. Pavasars
Čello solo - Juris Muižnieks (Sidneja)
Maijas Muižnieces (Sidneja) klavierpavadījums
Daina, 3. nr. J. Mediņš
Klavieņu solo - Zinta Bērziņa (Sidneja)
Melancholiskais valsis E. Dārziņš
Klavieņu solo - Rita Brūdere (Sidneja)
Valsis E. Freimanis
Klavieņu solo - Ilze Pētersone (Sidneja)
10 minūtes starpbrīdis

III.

- Latvija daiļa (J. Sandera) V. Ozoliņš
Birzēm rotāts (K. Jēkabsona) V. Dārziņš
Tev sirds tik skaidra D. Ukstiņš
Mirdzi spoži (E. Ramata) J. Reinholds
Pilna upe baltu ziedu (T.dz.) J. Straume
Dziedās Melburnas latv. ev. lut. draudzes jauniešu koris
Dirigents Viktors Bendrups

Piektdien, 28.decembrī

Latviešu katoļu biedrības Austrālijā kongress
plkst. 9.30 (kongresa turpinājums sestdien, 29.decembrī.
plkst. 10.30) draudzes zālē (103 King William Street,
Fitzroy). Biedrībā 200 biedru un nodaļas visos latviešu
centros. Centrālās valdes priekšsēdis A. Rudovics.
Kongresā ielūgti visi latviešu katoļi.

Galda tenisa meistarsacīkstes plkst. 14.

Melburnas latviešu biedrības jauktais koris

Dirigente Meta Krišjāne-Vignere

Soprāni: Elza Ādlere, Skaidrite Brante, Lilija Dunsdorfa, Elvira Eglāja, Elga Eglīte, Antonija Grāmatīņa, Biruta Hammere, Anita Lapa, Leontine Metuzāla, Gerda Piebalga, Rita Priekūna, Elizabete Rītere.

Alti: Rita Brože, Aija Cauka, Maija Kļaviņa, Irma Migle, Maija Migle, Natalija Neiburga, Ārija Piksone, Benita Strauberga, Brigita Ulmane, Ilga Upīte.

Tenori: Kārlis Blumbergs, Ojārs Gāga, Valdemārs Kriķis, Jānis Laduzāns, Jānis Māršaus, Jānis Neiburgs, Reinholds Priekūns, Leonīds Rīters, Jānis Straubergs.

Basi: Laimonis Auziņš, Harijs Draviņš, Ralfs Eglājs, Volfgangs Gross, Viktors Kalmanis, Teodors Krišjānis, Aivars Meisters, Valentīns Rolavs, Ringolds Vinters.

KOPKORU KONCERTS

Melburnas pilsētas namā, plkst. 20

Programma

Britu himna Latvijas himna
Dirigē M. Krišjāne-Vignere

I.

**Apvienotais Adelaides, Melburnas un Sidnejas
jauktais koris:**

Ak, Jeruzaleme, modies A. Jurjāns
Jau no bērnu dienām (A. Austrīņa) J. Zālītis

Dirigē M. Krišjāne-Vignere,
ērgelnieks N. Kejs

Imanta (A. Pumpura) A. Kalniņš
Senatne (J. Raiņa) E. Melngailis

Dirigē V. Rullis

Pie Daugavas (A. Ābeles) A. Kalnājs
Beverīnas dziedonis (Ausekļa) J. Vītols

Dirigē K. Svenne, ērgelnieks N. Kejs

II.

Apvienotais Adelaides un Melburnas sieviešu koris:

Putnu šūplā dziesma (E. Džonsones) .. J. Kalniņš
Raibie cimdi (Tautas deja) A. Ābele

Dirigē M. Krišjāne-Vignere

MLB vīru koris „Kokle”:

Raganu kalna balāde B. Skulte
Mežezers J. Vītols

Aglona J. Norvilis
Pie Gaujas A. Kalniņš

Dirigē K. Nunavs
Solo: Evalds Paeglis

III.

**Apvienotais Adelaides, Melburnas un Sidnejas
jauktais koris:**

Svešai zemē (T.dz.) E. Melngailis
Div' pļaviņas es nopļāvu (T.dz.) A. Feils

Dirigē V. Rullis

Ak tad! (T.dz.) A. Ābele
Ligo dziesma (T.dz.) J. Kalniņš

Dirigē K. Svenne

Tēvijai (Kantāte) A. Jurjāns
Tev mūžam dzīvot, Latvija (V. Plūdoņa) .. J. Mediņš

Dirigē M. Krišjāne-Vignere

Soliste V. Liepiņa-Zaķe, ērgelnieks N. Kejs

Adelaides latviešu biedrības jauktais koris
Dirigents Kaspars Svenne

Soprāni: Skaidrīte Brodere, Lolita Druvkalna, Ausma Dulmane, Inta Gruzna, Zelma Svenne.

Alti: Brigita Dumberga, Inta Dzilna, Ilze Freimane, Lonija Kukura, Skaidrīte Oliņa, Herta Strauta, Emma Vāveriņa.

Tenori: Ilmārs Blumbergs, Jānis Dinsbergs, Vijulis Graudiņš, Augusts Kļaviņš, Laimonis Kļaviņš, Osvalds Krūmiņš, Viesturs Rozentāls, Alberts Veigurs.

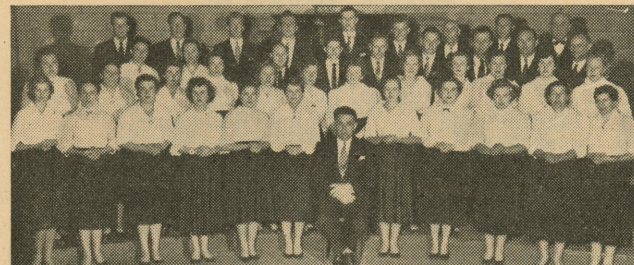
Basi: Ernests Freimanis, Jānis Frīdenbergs, Jānis Ķerpe, Bernhards Osītis, Gunārs Radziņš, Juris Reinfelds, Jānis Toža.

Sestdien, 29. decembrī

Galda tenisa meistarsacīkstes (turpinājums)
plkst. 9.

Austrālijas latviešu studentu kongress plkst. 10
Melburnas latviešu namā. Kongresu rīko Austrālijas latviešu studentu apvienība. Tās priekšsēdis stud. iur. A. Gārša, jun. Ielūgti visi studējošie un studijas beigušie.

Austrālijas latviešu tenisa meistarsacīkstes
plkst. 14.

Sidnejas latviešu biedrības jauktais koris
Dirigents Valdemārs Rullis

Soprāni: Aina Ābola, Marija Ābola, Maija Āboltiņa, Hedvīga Jansone, Velta Krūmiņa, Ingrida Ķauķe, Aina Lide, Velta Liepiņa, Leontīne Matisone, Ivija Nīdenbergere, Māra Ruicēna, Elza Siliņa, Baiba Šice.

Alti: Zaiga Ābola, Ērika Bernharde, Lizete Bobeta, Ingrida Drēviņa, Anita Papule, Lilīta Salduma, Olga Šedrinska.

Tenori: Elmārs Bērziņš, Alberts Cinis, Alfrēds Čūra, Arnolds Lubavs, Haralds Papulis, Juris Siliis, Edgars Svīkis.

Basi: Arnolds Bēka, Zanis Hegmanis, Benedikts Janovičs, Edgars Lauris, Imants Licis, Kārlis Liepiņš, Ēriks Papulis, Kārlis Rīmanis, Mārtiņš Siliņš, Voldemārs Trofimovs.

Vingrošanas un tautas deju demonstrējumi
plkst. 14 San Kildas pilsētas namā

PROGRAMMA

I.

Vingrojumi

Vadītājs Arnolds Selēns

„Rindā, dzērves, rindā, dzērves, dzērves, kāsi, kamolā” (figūrālā soļošana).

Vingrojumi:

1. Nu ar Dievu, Vidzemīte.
2. Div' dūjiņas gaisā skrēja.
3. Līgo laiva uz ūdeņa.

„Rindā, dzērves . . .”

Vingrošanā piedalās: Melburnas sestdienas skolas, Rīgas (102.) skautu vienība, Airišu (50.) skautu vienība.

II.

Tautas deju demonstrējumi

	Vadītājs	Jānis Ozoliņš
1.	Likumu deja	Dejos visas kopas
2.	Sešdancis	„ Sprigulītis (Kanbera)
3.	Jautrais pāris	„ Ritenītis (Melburna)
4.	Maģais dancis	„ Senatne (Brisbēna)
5.	Sikais dancis	„ Jandaliņš (Adelaide)
6.	Krusta dancis	„ Jautrais pāris (Sidneja)
7.	Raibie cimdi	„ Sprigulītis (Kanbera)
8.	Jautrā vija	„ Senatne (Brisbēna)
9.	Saules deja	„ Jautrais pāris (Sidneja)
10.	Jautrā virkne	„ Ritenītis (Melburna)
11.	Sudmalīņās	„ Daugavieši (Melburna)
		Starpbrīdis
12.	Rucavietis	Dejos Jautrais pāris (Sidneja)
13.	Vāveru polka	„ Daugavieši (Melburna)
14.	Jandals	„ Jandaliņš (Adelaide)
15.	Gatves deja	„ Ritenītis (Melburna)
16.	Skroderis sēž uz aku	„ Senatne (Brisbēna)
17.	Lielā polka	„ Daugavieši (Melburna)
18.	Alsungas 4 pāru deja	„ Jandaliņš (Adelaide)
19.	Tautas kadriņa	„ Sprigulītis (Kanbera)
20.	Jandaliņš	„ visas kopas
21.	Ritenītis	„ visas kopas
22.	Pērkonītis	„ visas kopas

Deju kopu dalībnieki Adelaides „Jandaliņš”

Kopas vadītājs Jānis Ķerpe
Elga Dumberga, Vija Elksne, Ieva Freidenfelde,
Māra Freidenfelde, Ilze Freimane, Silvija Holcmane,
Baiba Indriksone, Ilona Kukura, Ženija Oļenikova,
Silvija Pļavniece, Dace Skābe, Dace Skrastiņa, Līga
Skrastiņa, Maija Stīpniece, Dace Tilika, Gunta Vitoliņa,
Maija Vitoliņa.

Kārlis Ābele, Andris Auliciems, J. Brakovskis,
Juris Brencēns, Edgars Ceplītis, Māris Dabars, Miķelis
Dancis, Edvards Grods, Valdis Indriksons, Imants
Kronītis, Andris Krūmiņš, Indulis Lapa, Aivars Līdums,
Andris Līdums, Māris Līdums, Ivars Māliņš, Guntis
Ozols, Andrejs Stīpnieks, Aivars Vēzis, Aivars Zariņš,
Valdis Zariņš.

Brisbēnas „Senatne”

Kopas vadītāja Gaida Stendere
Austra Bēce, Edīte Bērziņa, Anna Barzdāviča,
Māra Krūmiņa, Māra Lāce, Gunta Frišmane, Inta
Krūmiņa. — Gunārs Bērziņš, Imants Krauja, Tā-
livaldis Lundbergs, Andris Stenders.

Kanberas „Sprigulītis”

Kopas vadītāja Skaidrīte Skrīvere
Anita Bērziņa, Dace Brasla, Aina Kārklīņa,
L. Leite, Vita Ruņģe, Skaidrīte Skrīvere, Inta Skuja,
Biruta Ūdre.

Tālis Burkevics, Pranas Darius, Egons Eversons,
Arturs Kārklīņš, Edvīns Peniķis, Harijs Rikmanis,
Viktors Rikmanis, Andris Ruņģis, Imants Skrīveris,
Juris Skuja.

Melburnas „Daugavieši”

Kopas vadītājs Jānis Ozoliņš
I. Baguna-Bērzina, G. Cekule, V. Cekule, I.
Endelmane, A. Fogeļe, I. Grosa, I. Larsons, L. Meldre,
A. Mirovica, V. Širante, Z. Širante, V. Ulma, R.
Upatniece, E. Vimba.

F. Andersons, A. Graudiņš, A. Lode, U. Lode,
E. Misa, A. Muzikants, J. Ozoliņš, A. Reiteris, I. Salna,
J. Skadiņš, Z. Štīls, J. Zeps.

Melburnas „Ritenītis”

Kopas vadītāja Aina Jurjāne
Māra Cauka, Dagnija Everte, Ieva Lāne, Inese
Murika, Nora Rugele, Ilga Upīte.
Pēteris Krūmiņš, Māris Kučers, Gunvaldis
Lukstiņš, Indulis Piksons, Juris Rumbēns, Ivars Silis.

Sidnejas „Jautrais pāris”

Kopas vadītāja Ināra Ošiņa
Zaiga Ābola, Maija Āboliņa, Ileana Arnoldija, Ina
Baltara, Solveiga Bērziņa, Ingrida Ķauķe, Ināra Ošiņa,
Ruta Ošiņa, Valda Tēra.

Juris Freijs, Jānis Ķauķis, Viktors Lācis, Jānis
Lūkins, Ēriks Papulis, Haralds Papulis, Andris Svilāns,
Pēteris Svilāns, Ivars Šeibelis.

Brīdinājums

Visi sarīkojumi sākas piecas minūtes pēc noteiktā
laika. Publiku, kas nokavēsies, ielaidīs tikai pirmā
starpbrīdī.

RAKSTNIEKU VAKARS

plkst. 19 Melburnas latviešu namā

PROGRAMMA

I.

1. Atklāšanas runa
2. Z. Bārdas referāts par rakstnieku Kārli Ābeli
3. K. Ābeles literārie darbi autora lasījumā

II.

1. Kultūras dienu literāro jaundarbu sacensības žūrijas komisijas ziņojums
2. Godalgoto darbu nolasišana
Vakaru rīko Latviešu preses biedrības Austrālijas kopa (priekšsēdis E. Pranks).

Mūsu virsdiriģenti:

M. Krišjāne-Vīgnere

K. Svenne

Svētdien, 30.decembrī

Tenisa meistarsacīkstes (turpinājums) plkst. 9.
Latviešu aprūpes biedrības Daugavas vanagu Austrālījā kongress plkst. 9 Melburnas latviešu namā (kongresa turpinājums 1.janvārī plkst. 12 turpat).
Daugavas vanagi darbojas 10 nodaļās ar 1173 biedriem un 238 sekciju dalībniekiem. Priekšsēdis J. Liepiņš.

DIEVKALPOJUMI

Latviešu katoļu KD dievkalpojums plkst. 11.15 Visu svēto baznīcā (105 King William St., Fitzroy).
Vadis prāv. P. Bečs (Melburna), prāv. S. Gaidelis (Sidneja) un prāv. L. Ornicāns (Adelaide).

Protestantu KD dievkalpojums plkst. 14 Neatkarīgā baznīcā, Rasella un Kollinsa ielas stūrī.
Vadis prāv. A. Grosbachs, māc. A. Bugis un māc. E. Kociņš.

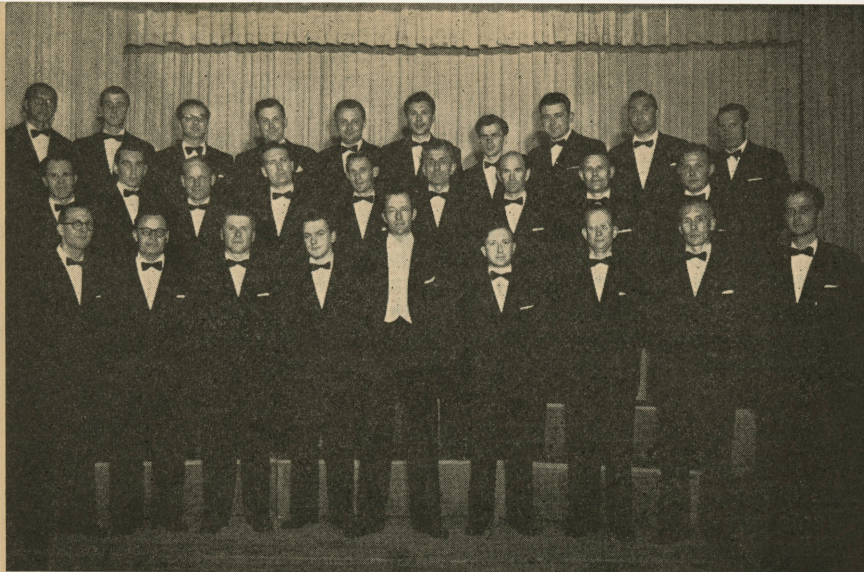
GARĪGAIS KONCERTS

plkst. 15.30 Neatkarīgā baznīcā

PROGRAMMA

Dievnams J. Mediņš
Visur dievnamu es jūtu J. Graubiņš
Dziedās soprāns V. Liepiņa-Zaķe, ērgelnieks N. Kejs
Kas tie tādi (fantazija vijolei un ērgelēm) .. J. Morics
Ej, saulīte, drīz pie Dieva (" " ") .. J. Morics
Pirmatskaņojumi
Atskaņos vijolnieks E. Svarre un ērgelnieks N. Kejs
Māras zeme I. Ivanovs
Lūgšana A. Jurjāns
Dziedās baritons E. Petrevics, ērgelnieks N. Kejs
Kantāte **Kurzemes kareivīm** (I. Viksnas) .. T. Ķeniņš
Dziedās Melburnas latviešu biedrības jauktais koris
Solisti: soprāns V. Liepiņa-Zaķe un baritons Dz. Veide
Ērgelnieks N. Kejs
Dirigentē M. Krišjāne-Vīgnere

Austrālijas latviešu šaha meistarsacīkstes
plkst. 20 Melburnas latviešu namā.

Melburnas latviešu biedrības vīru koris KOKLE

Dirigents Kārlis Nunavs

I tenori: Viktors Bendrups, Kārlis Blumbergs, Oskars Brālītis, Ernests Dinsbergs, Gunārs Novackis, Ēvalds Paeglis, Juris Pomers, Kārlis Siklēns.

II tenori: Edvins Birzenieks, Valeriāns Bratuškins, Mārtiņš Grīnbergs, Voldemārs Iesals, Edvards Krūmiņš, Kārlis Pētersons, Jēkabs Resnais.

Baritoni: Jānis Andersons, Bruno Birzenieks, Jānis Čirkšis, Dimitrijs Grīnbergs, Armands Lauļa, Andrejs Zaludka.

Basi: Egils Cekuliņš, Elmārs Hartmanis, Elmārs Liepiņš, Valentīns Rolavs, Edmunds Smalkais, Fricis Stanga, Vilis Stonka, Zigurds Štīls.

Pirmdien, 31.decembrī

Austrālijas novada mazpulku kopsanāksme plkst. 9 Melburnas latviešu namā. Austrālijas mazpulku novads pārziņa Artura Stendzes vadībā aicina zem baltzaļā koroga latvju jaunatni Austrālijā.

Austrālijas latviešu meistarsacīkstes basketbolā un volejbolā plkst. 9.

JAUNDARBU KONCERTS

plkst. 16 Alberta zālē

PROGRAMMA

Britu himna

I.

Tēvs, piedod tiem! (G. Staderta-Kenedija) J. Kalniņš
Pirmā nakts (Z. Lazdas) J. Kalniņš

Dziedās Melburnas latviešu biedrības jauktais koris
Dirigente M. Krišjāne-Vīgnere

II.

Toreiz (E. Ķezberes) J. Mediņš
Dimants (J. Raiņa) J. Kalniņš
Glāsts (Z. Lazdas) T. Ķeniņš
Kā zvaniem skanēt bij (Andr. Egliša) .. J. Mediņš

Dziedās tenors Ernests Māršaus

Pianiste Gvenda Holsteda (Gwenda Halstead)

Sonāta klavierēm V. Dārziņš

Atskaņos Olga Māllkalne

III.

E. Māršava paskaidrojumus par sekojošo Jāņa Mediņa kompozīciju un Veronikas Strēlertes tekstu lasīs Guna

Kaziņa

+In signo Domini+(V. Strēlertes) J. Mediņš

- (a) Dievnamā
- (b) Nomods
- (c) Svētais Francisks
- (d) Ceļš naktī

Dziedās tenors Ernests Māršaus

Pianiste Gvenda Holsteda

BALLE

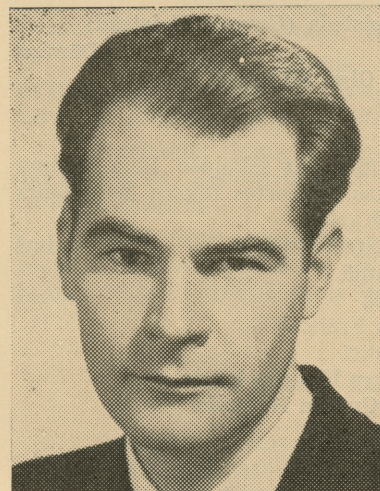
Sākums plkst. 20 Karaliskajā balles zālē, Izstādes ēkā. Jaungada sagaidīšanas uzrunu teiks Latvijas konsulārais pārstāvis O. Rozītis. Runu noslēgs Dievs, svēti Latvijū, orķestra pavadījumā.

Eduards Svarre

Velta Liepiņa-Zaķe

Dzintars Veide

Mūsu ģarīgā koncerta solisti

Otrdien, 1. janvārī

Rīcības komiteja novēl visiem svētku viesiem un aktīviem dalībniekiem daudz laimes jaunajā gadā.

Basketbola un volejbola meistarsacīkstes (turpinājums) plkst. 9.

Daugavas vanāgu kongress (turpinājums) plkst. 12-Melburnas latviešu namā.

Trešdien, 2. janvārī

Basketbola un volejbola meistarsacīkstes (turpinājums) plkst. 9.

Latviešu apvienības Austrālijā kongress plkst. 10 Melburnas latviešu namā (turpinājums 3.janvārī, plkst. 10, turpat). Kongresu atklās LAA priekšsēdis V. Dulmanis.

Sportistu vakars plkst. 20.

Mūsu diriģenti: Kārlis Nunavs

LAA un tās darbība

Austrālijas latviešu organizāciju delegātu pirmajā kopsanāksmē 1951.g. 22.jūlijā Melburnā pieņemtie un 1955.g. 4.janvārī Sidnejā papildinātie statūti nosaka, ka Latviešu apvienības Austrālijā mērķis ir veicināt latviešu organizāciju sadarbību sabiedriskā, kultūrālā un palīdzības laukā Austrālijas dzīves apstākļos, kā arī veicināt latviskās kultūras vērtību saglabāšanu, izveidošanu un tautas ideju īstenošanu. Šo mērķu sasniegšanai tā cenšas apvienot visus Austrālijā dzīvojošos latviešus ar viņu organizāciju starpniecību.

Pašreiz LAA darbā piedalās 40 dažādas organizācijas un draudzes. LAA darbību vada 2 gadiem delegātu kopsanāksmē ievēlēts prezidijs, kas pēdējos divi gadus atradās Adelaidē, Tajā ietilpst priekšsēdis, viņa vietnieks, 2 sekretāri, kasieris, kultūras un izglītības, un jaunatnes lietu vadītājs. Pa vienam prezidija loceklim darbojas Sidnejā — aprūpes lietu vadītājs, un Melburnā — Informācijas fonda vadītājs, bet parējos lielākajos centros — Brisbēnā, Pertā, Kanberā un Tasmānijā — prezidija pārstāvis.

Ar statūtiem noteikto uzdevumu veikšanai pie LAA pastāv Kultūras fonds, Informācijas fonds un Centrālais arhīvs.

Kultūras fonda uzdevumos ietilpst kultūras pasākumu darbības sekmēšana, kultūras vērtību apzināšana, kultūras darbinieku radošās darbības veicināšana un godalgošana.

Mūsu kultūras darbs visiespaidīgāk un visnozīmīgāk izpaužas gadskārtējās kultūras dienās, kuŗas rīko KF. Centrālais sarīkojums šais dienās vienmēr bijis kopkuŗa koncerts, tādēļ kuŗu atbalstam pagājušajā gadā piešķīra 225 mārc. Latviešu kultūras darbinieku radītāja darba veicināšanai un godalgošanai pēdējos divi gados izdotas 160 mārc., bet jaunatnes audzināšanai latviešu sestdienas skolās 200 mārc. Tautskolā sāktās nacionālās audzināšanas paplašināšanai un padziļināšanai LAA prezidijs izstrādāja vadlīnijas mācību iekārtošanai papildklasēs. Lai palīdzētu latviešu jaunatnei, arī svešumā dzīvojot, iegūt akadēmisko izglītību, pie KF radīts īpašs Stipendiju fonds. Līdzekļus tajā uzkrāj kā no KF, tā no organizāciju un atsevišķu personu iemaksām. Divus gadus no fonda piešķirta KF un Olgerta Strauta stipendija, bet šogad arī

Daugavas vanagu stipendija. Stipendiju lielums ir 50-75 mārc.

Otrs svarīgs uzdevums, kam LAA velti jo lielu vēribu, ir latviešu tautas dzīvā spēka saglabāšana. Kopā ar DV Austrālijas valdi noorganizēta palīdzības sniegšana nevien grūtībās nonākušiem tautiešiem Austrālijā, bet arī Eiropā un pēdējā gadā Padomju savienības vergu darba nometnēs esošajiem tautiešiem. Līdzekļus aprūpes darbam iegūst gadskārtējās ziedojumu vākšanas akcijās.

Informācijas un propagandas darbu par Latviju un latviešu tautu veic Informācijas fonds, kuŗa uzdevums ir arī iestāties par latviešu tautas tiesībām, brīvību un Latvijas neatkarības atgūšanu. Informācijas fonds vāc un izplata materiālus par latviešu tautai nodarīto netaisnību, par varmācībām, kādām iebrucēji pakļāvuši latviešu tautu, un par Latvijas valsts izpostīšanu. Fonds arī meklē draugus un mūsu centienu atbalstītājus austrāliešu sabiedrībā. Pēc fonda noorganizētā dzejnieka Andr. Eglīša apmeklējuma Austrālijā jo cieša sadarbība izveidota ar LNFS, no kuŗa saņem vērtīgus aktuālus informācijas materiālus, bet daudzi šī fonda pasākumi latviešu tautas morāles stiprināšanai Latvijā savukārt notiek ar Austrālijas latviešu ziedotiem līdzekļiem.

Mūsu virsdiriģenti: Valdemārs Rullis

Centrālais archīvs veic latviešu dzīves dokumentēšanu. Šim nolūkam tas apzina, vāc, krāj, apstrādā un publicē dokumentus, datus, ziņas un citus liecinājumus par latviešiem Austrālijā. Archīvs ir savācis pārskatus par mūsu organizāciju, draudžu un dažādo kultūras pasākumu darbību, atsevišķo centru dzīves chronikas un izdarījis latviešu saimniecisko uzņēmumu skaitīšanu. Tas rūpējas arī par Austrālijā esošo latviešu kultūras vērtību apzināšanu un uzglabāšanu.

KULTŪRAS DIENU ATSVETE

Austrālijas jendas skautu un gaidu lielā nometne „Daugava” notiks no 1957.g. 3. līdz 7. janvārim Varandaitā pie Jarras (apm. 2,5 jūdzes no Džampingkrika (Jumping Creek)).

- 3.janv. Nometnes iekārtošana. Skautu mākas. Vakarā uguns kuri pa apakšnometnēm.
- 4.janv. Nometnes atklāšana. Āra rotaļa ar fabulu. Vadītāju konferences turpinājums un noslēgums. Kopējais uguns kurs (bez publikas).
- 5.janv. Sķēršļu gājiens. Nodarbības dzimtenes pazišanās. Uguns kuri pa apakšnometnēm.
- 6.janv. Nodarbības. Kopu sacensību noslēgums. Nometnes lielais uguns kurs ar priekšnesumiem — **viesi laipni ielūgti.**
- 7.janv. Nometnes slēgšana.

Edgars Dunsdorfs

LATVIEŠU SABIEDRISKĀ UN KULTŪRĀLĀ ROŠĪBA AUSTRĀLIJĀ

Latviešu skaits

Lai spriestu par latviešu sabiedrisko un kultūrālo rošību, vispirms nepieciešams noskaidrot latviešu skaitu visā Austrālijā un atsevišķās pavalstīs. Tikai, salīdzinot ar šo skaitu, varēsim novērtēt, vai veiktais ir daudz vai maz, vai tas apmierina vai ne.

Latviešu skaita noteikšanai ir divi ceļi. Vispirms, varam aplēst latviešu skaitu, saskaitot iecelotājus, atskaitot izceļotājus, pieskaitot dzimušos un atskaitot mirušos. Otrkārt, varam iziet no Austrālijas 1954.g. 30.jūnija tautas skaitīšanas datiem. Tikai abi paņēmieni kopā dod daudz maz pareizu ainu.

Latviešu tagadējais lielais iecelotāju vilnis sākās ar t.s. pirmo transportu: kugis “General Stuart Heintzelman” atstāja Bremerhafenu Vācijā 1947.g. 30.oktobrī un ieradās Frimēntlā, Austrālijā 27.novembrī. Pēc oficiāliem sarakstiem ar šo kugi iebrauca 262 latvieši (204 vīrieši, 58 sievietes). 1948.g. pirmajos sešos mēnešos iebrauca 1042 latvieši (sk. Australia in Facts and Figures, 21.nr., 3.1pp.). Ar 1948.g. otro pusgadu Austrālijas oficiālajā iecelšanas statistikā publicētajos datos latvieši ir parādīti atsevišķi, kamēr iepriekš latvieši ir ietilpināti dažādu tautību grupā (sk. Quarterly Summary of Australian Statistics). Tā nu varam konstatēt, ka 1948.g. otrā pusgadā ieceļoja 1470 latvieši, 1949.g.—10.593, 1950.g.—5405, 1951.g.—765, 1952.g.—184, 1953.g.—58, 1954.g. pirmajā pusgadā 25, bet visā gadā 34, 1955.g.—41. Izceļoja: 1949.g.—1, 1950.g.—10, 1951.g.—9, 1952.g.—27, 1953.g.—37, 1954.g. pirmajā pusgadā 41, visā gadā 59, 1955.g.—37 latvieši. Šos skaitļus var zināmā mērā kontrolēt ar LCK datiem. Kamēr laikā no 1947. līdz 1949.g., ieskaitot, Austrālijā pēc augšējiem skaitļiem ieceļoja 13.367 latvieši, pēc LCK kartotēkas spriežot, no Vācijas uz Austrāliju tai pašā laikā izceļoja 12.761 latvietis. Starpība ir 606 personas (neskaitot tos, kas atradās ceļā 1949.g. beigās), un tie varēja nākt no Zviedrijas, Dānijas u.c. Visumā abu skaitļu saskaņa ir pietiekami laba.

Jau agrāk aplēsu, ka 1954.g. 30.jūnija tautas skaitīšanas laikā Austrālijā varēja atrasties 360 Latvijā dzimuši „veclatvieši”, t.i. tādi, kas ieceļojuši Austrālijā priekš lielā ieceļotāju viļņa (sk. Austrālijas Latvietis 1955.g. 30.apr. „Cik latvieši iebrāukuši Austrālijā līdz 1947. gadam?”)

Saskaitot laikā no 1947. līdz 1954.g. 30.jūnijam ieceļojušos, dabūjam 19.804, bet, saskaitot izceļojušos — 125. Tā tad neto ieceļojušo skaits ir 19.679. Šim skaitlim jāpieskaita 360 veclatvieši, kopā 20.039. Lai dabūtu latviešu skaitu 1954.g. 30.jūnijā, vēl jāpieskaita Austrālijā dzimušie ieceļotāju bērni un jāatskaita mirušie ieceļotāji. Tos varam noteikt tikai vērtējot — izejot no mācītāju datiem par kristītiem un apbedītiem. Šādu vērtējumu apgrūtina, pirmkārt tas, ka no visām draudzēm vajadzīgās ziņas nevarēja dabūt, otrkārt — ka nevar zināt, kāds samērs ir starp latviešu draudzēs kristītiem un apbedītiem un vispār dzimušo un mirušo latviešu skaitu. Treškārt, kristīto un apbedīto skaitā ietilpst arī veclatvieši, kas mūsu aplēsuma nolūkiem būtu jāzina atsevišķi. Ceturtkārt, nav dabūjami dati par 1954.g. pirmo pusi, bet tikai par visu gadu. Saskaitot mācītāju minētos skaitļus un papildinot tos viegli novērtējamos gadījumos, par laiku no 1949. līdz 1954.g. (ieskaitot) dabūjam 761 kristītu un 153 apbedītos. Kopā apaļos skaitļos iznāk, ka Austrālijā 1954.g. 30.jūnijā bija 20.650 latvieši. Šis ir tikai minims, jo vēl būtu jāpieskaita Austrālijā dzimušie veclatviešu bērni, kā arī dzimušo pārsvars par mirušiem, kas nav uztverti mācītāju datos. Tādu varētu būt ap 2000, kas kopā dotu 23.000 latviešu.

Salīdzināsim tagad dabūto latviešu skaitu ar tautas skaitīšanas datiem 1954.g. 30.jūnijā. Šī skaitīšana dod divējas ziņas: Latvijā dzimušos un Latvijas pavalstniekus. Lai no pirmā skaitļa dabūtu latviešu kopskaitu, būtu jāzina, cik ieceļojušo latviešu starpā bija tādu, kas dzimuši ārpus Latvijas. To ir divas grupas — Vācijā trimdas laikā dzimušie bērni un pirmā pasaules kara bēgļu laikā Krievijā dzimušie latvieši. Pēc tautas skaitīšanas 1954.g. 30.jūnijā konstatēti 17.257 Latvijā dzimušie. Vācijā LCK kartotēkās bija registrēti 111.202 latvieši, to starpā laikā no 1944.g. 1.janv. līdz 1947.g. 30.jūn. bija dzimuši 3252, tā tad aptuveni 3 % bija Vācijā dzimušie latvieši. Ja pieskaita 3 % pie Austrālijā ieceļojušām Latvijā dzimušām

17.257 personām, dabūjam 17.777 latviešus, pieskaitot 761 Austrālijā dzimušo un atskaitot 153 mirušos (neskaitot 360 veclatviešus), dabūjam 18.025. Starpība ar augšā aplēstiem 20.650 ir 2625, kas varētu būt Krievijā dzimušo latviešu skaits.

Pēc tās pašas tautas skaitīšanas 1954.g. 30.jūnijā Austrālijā bija 17.223 Latvijas pavalstnieki, bet līdz tam pašam datumam Austrālijas pavalstniecībā bija pārgājuši 264 latvieši (Statistical Bulletin, Department of Immigration), kopā 17.487. Skaitīsim klāt 360 veclatviešus un 761 bērnu, kas dzimstot kļuva Austrālijas pavalstnieki, un atskaitīsim 153 mirušos, pieņemot, ka tie neietilpst Austrālijas pavalstniecībā pārgājušos, tad dabūjam 18.455 latviešus. Pēc šī aplēsuma mums pietrūkst apaļos skaitļos 2200 latvieši. Ir mikla, kur tie palikuši (ja skaita pavisam 23.000 latviešu, tad pietrūkst pat 4500).

Savelkot mūsu aplēsumu, redzam, ka minimālais latviešu skaits Austrālijā ir 18.500, maksimālais 23.000. Kad statistiskie dati atšķiras, parasts pieņemt vidējos skaitļus, tādēļ varam teikt, ka Austrālijā 1954.g. vidū bija 20.000 latviešu. Mūsu tautas grupas nākotnes labā būtu ļoti svarīgi augšējo aplēsumu uzlabot. Būtu arī svarīgi, lai mācītāju dati par dzimušiem un mirušiem tiktu rūpīgi savākti. Austrālijas tautas skaitīšanas uztver tikai Latvijā dzimušos un Latvijas pavalstniekus, un šie skaitļi laika tecējumā arvien vairāk attālināsies

Mūsu solisti: Ernests Māršaus

no istā latviešu skaita. Tikai pilnīgi uztverot latviešu draudzēs kristīto un apbedīto skaitu, varam cerēt nākotnē aplēst latviešu kopskaitu, izejot no šai rakstā aplēstā un vēlāk eventuāli korigētā latviešu kopskaita 1954.g. 30.jūnijā.

Tā kā turpmākam iztīrījumam mums vajadzēs latviešu skaitu atsevišķās Austrālijas pavalstīs, tad šim nolūkam minēsim pēc 1954.g. tautas skaitīšanas datiem kā tos, kuŗu dzimšanas vieta bija Latvijā, tā Latvijas pavalstniekus. Atcerēsimies, ka īstais latviešu skaits bija lielāks, kā tas izriet no iepriekšējā iztīrējuma. Tādēļ pieņemot, ka Austrālijā ir kopā 20.000 latviešu, sadalīsim šo skaitu proporcionāli vidējam Latvijā dzimušo un Latvijas pavalstnieku skaitam.

Pavalsts	Latvijā dzimušie	Latvijas pavalstnieki	Vērtētais latviešu skaits
Ņusautvelsa ..	5364	5275	6172
Viktorija ..	5693	5806	6670
Kvīnslenda ..	1179	1184	1370
Dienvidaustrālija ..	2929	2974	3423
Rietumaustrālija ..	1503	1442	1708
Tasmānija ..	363	331	403
Ziemeļu teritorija ..	}226	21	27
Kanbera ..		190	227
Kopā latviešu ..	17.257	17.223	20.000

Draudzes

Draudzes ir lielākās latviešu organizācijas Austrālijā tai ziņā, ka visas pārējās sabiedriskās organizācijas kopā neapvieno tik daudz latviešu kā draudzes. No otras puses, draudzes tomēr neapvieno visus latviešus, kaut gan to pamatoti varētu sagaidīt, jo trimdā taču nav necik ateistu un nav arī agnostiķu. Iemesls laikam šoreiz būs tas, ka luterāņu mācītāji līdz šim nav varējuši saskaņot savu darbību un ka latviešu mācītāji neseko austrāliešu kollēģu paraugam un neapmeklē mājās tautiešus, kas draudzēs vēl nav iestājušies. Arī latviešu katoļu apzināšana vēl nav pabeigta.

Latviešu luterāņu draudzes ir trejādas. Tā saucamā Apvienotajā evangeliskā luterāņu Austrālijas baznīcā (United Evangelical Lutheran Church of

Australia) ietilpst šādas latviešu draudzes: Sidnejā (māc. Krauklis), Paramatā (māc. Lūsis), Ņukāslā (māc. Skujiņš). Melburnā, Olberijā, Vangaratā (prav. Grosbachs), Brisbēnā Māras dr. (māc. Oliņš), Adelaidē (māc. Voitkus). Sikus statistiskus datus par šīm draudzēm sniedz laikraksts *Lutheran Herald* (sk. 1955.g. 26.nov. n-ru).

Otra apvienība ir evangeliskā luterāņu Austrālijas baznīca (Evangelical Lutheran Church of Australia). Tajā ietilpst: Sidnejā Miera draudze (māc. Pilmanis), Sidnejā un Kanberā Vienības draudze (māc. J. Lūsis), Melburnā un Džīlongā Sv. Jāņa draudze (māc. Kociņš), Tasmānijā Sv. Pāvila draudze (Pilmanis un Kociņš), Brisbēnā (māc. Birkhāns).

Trešā grupa ir I Melburnas ev. lut. latv. draudze un Balaratas draudze (māc. Bugis), kas neietilpst nevienā „sinodē”.

Katoļu draudzes ir Sidnejā (māc. Gaidelis), Melburnā (māc. Bečs), Adelaidē (māc. Ornicāns).

Luterāņu un katoļu draudzēs kopā 1954. gadā bija šāds locekļu skaits (iekavās procents no latviešu kopskaita, kāds minēts iepriekšējās tabulas pēdējā ailē): Ņusautvelsā 3356 (54,4 %), Viktorijā 3450 (51,7), Kvīnslendā 988 (72,1), Dienvidaustrālijā 1380 (40,3), Rietumaustrālijā 806 (47,2), Tasmānijā 221 (54,8), Kanberā 120 (52,9), visā Austrālijā 10.321 (51,6 %). Spriežot pēc šiem datiem, daudz maz apmierinošs stāvoklis ir Brisbēnā, bet pārējās vietās mūsu mācītājiem vēl būs jāveltī daudz pūļu, lai celtu draudžu locekļu skaitu. Tā kā mācītāji rīko maksimālo dievkalpojumu skaitu (piem., prav. Grosbachs 1954.g. vadījis 103 dievkalpojumus), tas nozīmē, ka jāmeklē vēl citi ceļi draudzes locekļu skaita celšanai. Vienu jau minējām — apmeklēt draudzēs neapvienotos latviešus mājās. Šo darbu varētu veikt arī draudžu aktīvākie locekļi. Šķiet, ka būtu arī iespējams palielināt pilnīgi atalgoto mācītāju skaitu. Ka šai ziņā ir plašas neizmantotas iespējas, rāda publicētie pārskati par draudžu ienākumiem. Piem., Brisbēnā vienā draudzē uz katru iesvētīto draudzes locekli ieņemts 2 mārciņas, bet Adelaidē tikai 18 šilīni. Nevar taču apgalvot, ka Adelaides tautieši būtu trūcīgāki nekā brisbēnieši. Ir zīmīgi, ka tur, kur draudzēs iesaistīts mazāks latviešu procents, arī draudžu ienākumi ir mazāki. No šīs situācijas izriet, ka draudzēm ar lielākiem ienākumiem jāpieņem palīgmācītāji, bet

draudzēs ar mazākiem ienākumiem jācenšas pavairot locekļu skaitu. Tā kā draudžu darbībai ir nevien religiska, bet arī nacionāla nozīme, arī religiskā ziņā remdenajiem vajadzētu kļūt par draudžu locekļiem — draudzes patlaban ir lielākais latvietības balsts, jo sevišķi tādēļ, ka tās piedalās arī latviešu kultūrālā rošībā. Piem., jaunatnes pulciņi darbojas Melburnā un Adelaidē. Vairākām draudzēm ir bijuši koņi, Tasmānijā pie draudzes darbojas teātra kopa. Katoļu draudžu sabiedriskais un kultūrālais darbs koncentrēts katoļu biedrībā ar nodaļām Sidnejā, Melburnā un Adelaidē. Vairākas draudzes izdod arī neperiodiskus biļetenus savu locekļu informēšanai — tādus derētu izdot visām draudzēm.

Daugavas Vanāgi

Skaitliski lielākā latviešu organizācija Austrālijā ir Latviešu aprūpes biedrība Daugavas vanāgi. Organizācijai 1954. gadā bija 10 nodaļas, sakārtojot pēc lieluma, ar šādu biedru skaitu (iekavās biedru skaits, kas bija samaksājuši biedru naudu): Adelaides nod. 347 (278), Sidnejas nod. 214 (150), Melburnas nod. 210 (119), Brisbēnas nod. 98 (80), Pertas nod. 95 (?), Džilongas nod. 40 (34), Balaratas nod. 38 (?), Ņukāslas nod. 37 (?), Kanberas nod. 26 (16), Nortamas nod. 23 (23). Kopā 1128 biedri (pēc 1954 gada pārskata 1132 biedri), no kuriem biedru naudu samaksājuši 73 %. Šis skaits ir samērā stabils, jo 1955.g. tas maz mainījies.

DV darbība izpaužas divos virzienos. Pirmkārt, DV darbojas tai pašā kultūras un sabiedriskā laukā kā citas latviešu organizācijas. Otrkārt, DV kopā ar Latviešu apvienību Austrālijā vāc līdzekļus palīdzībai un aprūpei. Otra darbības nozare neapšaubāmi ir svarīgākā un nozīmīgākā. Spriežot pēc Austrālijas Latvieša 343. nr. pārskata, 1955/56.g. ziedojumu akcijā savāktas šādas summas: Ņusautvelsā £716, Kanberā £152, Viktorijā £902, Kvīnslendā £92, Dienvidaustrālijā £621, Rietumastrālijā £270, Tasmānijā -, Ziemeļu teritorijā £5, kopā (noapaļojot) £2760. Skaitot uz katru latvieti, visvairāk ziedots Kanberā — 13 š. 4 p., tad seko Dienvidaustrālija un Ziemeļu teritorija ar 3 š. 7 p., Rietumastrālija ar 3 š. 3 p., Viktorija ar 2 š. 8 p., Ņusautvelsa ar 2 š. 4 p., Kvīnslenda ar 1 š. 4 p. un pēdējā vietā Tasmānija, kas neko nav devusi. Caurmērā uz katru latvieti ziedots 2 š. 9 p. Šai pēdējā skaitlī rindā atspoguļojas divi momenti — organizātoriskā

prasme ziedojumu vākšanā un tautiešu ziedošanas prieks. Ka Tasmānijas tautieši neko nav ziedojuši, ir neapšaubāmi organizātorisks defekts. Turpretim, ka Kanberas tautieši ir devīgākie Austrālijā, var redzēt arī no dzejnieka Eglīša 1956.g. apmeklējuma finansiāliem rezultātiem. Skaitot uz katru latvieti, šeit atkal pirmā vietā bija Kanbera, otrā Tasmānija, trešā Viktorija, ceturta Ņusautvelsa, piektā Kvīnslenda, sestā Rietumastrālija, bet pēdējā Dienvidaustrālija.

Salīdzinot ar latviešu caurmēra izpeļņu, 1955/56.g. ziedojumu vākšanas akcijā uz katru latvieti ziedotie 2 š. 9 p. jāatzīst par niecīgiem. Ja visi tautiešu būtu ziedojuši tikpat daudz, kā Kanberas latvieši, tad ziedojumu kopsūma būtu bijusi nevis 2760, bet gan 13.300. Viens no svarīgākiem Daugavas vanāgu nākotnes uzdevumiem ir uzlabot organizātorisko pusi, lai sasniegtu mazākais £10.000 ziedojumu gadā, jo 10 šiliņi uz katru latvieti nav daudz un ir reāli sasniedzams mērķis. Ši mērķa sasniegšanu sekmētu sīki un plaši publicēti pārskati par savākto ziedojumu izlietošanu. Kamēr Daugavas vanāgiem būtu jācenšas palikt bijušo kaņavīru organizācijai, sevišķi valdes sastāva ziņā, tikmēr nodaļu revīzijas komisijās būtu jāaicina sabiedrībā labi pazīstamas un uzticamas personas. Ar šiem un citiem līdzekļiem panākot sabiedrības uzticību, ziedojumu summas pieaugs. Visnotaļ būtu vēlams, lai ziedojumu vākšanas akcijā DV sadarbotos ar draudzēm, jo mācītājiem ir jau no Latvijas laikiem piedzīvojumi palīdzības darbā.

Darbs, ko DV veic palīdzības darba līdzekļu vākšanā, ir svētīgs. Tomēr, to izvēršot plašāk, tas kļūs vēl svētīgāks.

Pievēršoties DV parastajam biedrību darbam, konstatēsim, ka 1954.g. Adelaidē darbojās sporta sekcija (12 biedri), informācijas sekcija (12), 3.Kokneses mazpulks (30), vanadžu sekcija (22), Sidnejas nodaļa atbalstījusi Sidnejas latviešu jaunatnes kopu, mazpulkus un sporta kopu „Daugavieši”. Nodaļai bija bibliotēka ar 100 sējumiem. Melburnā darbojās sporta kopa (16 dalībnieki), tautisko deju kopa „Daugavieši” (30), informācijas nozare, baleta un dejas studija (45), orķestris (7). Brisbēnā — drāmatiskā sekcija (30 dalībnieki), sporta sekcija (28), vanadzies (10). Nortamā sabiedriskā darbība 1954.g. izpaudās sarīkojumos un piemiņas aktos. Vairākas nodaļas izdevušas biļetenus

un apkārtrakstus, atbalstījušas sestdienas skolas un mazpulkus. Izdarot 1954.g. aptauju, visas nodaļas žēlojās, ka trūkst aktīvo darītāju, jo darbā izdodas iesaistīt tikai 10-15 % no biedru skaita. Arī biedru naudas iekasēšana vietām rada grūtības.

Latviešu biedrības

Biedru skaita un arī sabiedriskās un kultūrālās rosības ziņā nozīmīgas ir latviešu biedrības, kas darbojas gandrīz visos latviešu centros. Sekojošie dati attiecas uz 1954. gadu.

Lielākā un vecākā latviešu biedrība ir Sidnejā ar 316 biedriem, no kuņiem 274 bija samaksājuši biedru naudu. Pie biedrības darbojas Sidnejas latviešu teātris ar patstāvīgu saimniecību un 40 dalībniekiem. Teātris gadā dod 6 līdz 8 izrādes, ko apmeklē 600-1000 skatītāji. Literārā sekcija ar 15 referentiem rīko referātus reizi mēnesī. Tos apmeklē 80-100 personas. Darbojas izglītības kursi (10-30 apmeklētāji) un papildskola vidusskolas apmērā ar 20-30 audzēkņiem, jauktais koris ar 40 dalībniekiem. Biedrībai ir bibliotēka.

Otrā lieluma ziņā ir Melburnas latviešu biedrība, kuņai bija 296 biedri, no tiem 43 samaksājuši biedru naudu. Biedrība uztur divas sestdienas skolas (123 un 52 skolēni), darbojas jauktais koris ar 42 dalībniekiem, vīru koris Kokle ar 40 dal., Rīgas skautu vienība ar 128 loc., Rīgas gaidu vien. ar 63 loc., sporta kopa (63 dalībnieki), teātris (42), akadēmiskā klase (24). Gandrīz ik nedēļas notiek t.s. piektdienas vakari vidēji ar 30 dalībniekiem. Bibliotēkā bija 1800 sējumi.

Trešā lieluma ziņā bija Brisbēnas latviešu biedrība ar 86 biedriem, no tiem maksājumus nokārtojuši 56. Pie biedrības darbojās koris ar 40 dalībniekiem, tautas deju kopa „Senatne” (32), jaunatnes pulciņš (20), drāmatiskā kopa, un bibliotēka ar 500 sējumiem.

Bibliotēkas biedrībai Pertā bija 73 biedri (financiālie 38). Bibliotēkā 1350 sējumi. Biedrība tirgojās arī ar grāmatām.

Kanberas latviešu biedrībai bija 42 biedri. Darbojas koris (18 dalībnieki), dubultkvartets (8), tautisko deju kopa (12), drāmatiskā kopa (9), svētdienas skola (4 skolotāji, 25 skolēni). Bibliotēkā 150 sējumi.

Oranžas latviešu biedrībai 15 biedru, visi financiāli. Ir bibliotēka ar 240 sējumiem.

Bez tam pastāvēja vēl latviešu biedrības, kas uz autora aptauju neatbildēja:

Adelaides latviešu biedrībai ir ap 170 biedru. Darbojas koris (ap 50 dziedātāju). Pastāv bibliotēka. Spriežot pēc avižu ziņām, biedrības darbība nav sekmīga, jo tai nebija iespējams pat pārvēlēt valdi biedru neierašanās dēļ pilnsapulcē. Turpretim sekmīgi darbojas koris, kuņa locekļu skaits 1956.g. pieaudzis līdz 75.

Vēl latviešu biedrības bija Olberijā (54 biedri) un Balaratā (ap 50). Par to darbu ziņas neizdevās iegūt, bet biedru skaits minēts pēc apvienības 1955.g. 3.-4.janv. kongresā pārstāvētā skaita.

Bez šīm latviešu biedrībām, kas, rodoties lielākai rosībai, varētu apvienot visus latviešus un pulcināt tos sabiedriskā darbā atsevišķās sekcijās pēc katra intereses, 1954. gadā darbojās vēl speciālas biedrības.

Latviešu katoļu biedrībai Austrālijā ir nodaļas Sidnejā, Melburnā un Adelaidē. Biedru skaits 1956. gadā sasniedza 200. Darbojas dāmu komitejas, jaunatnes kopas, pašpalīdzības fonds un bibliotēkas. Izdod tehniski labā izpildījumā apkārtrakstu ar pielikumu jaunatnei „Jaunatnes lapa”. 1954.g. izdoti 11 n-ri ar kopā 88 lpp. Biedrība veic palīdzības darbu, vācot ziedojumus mantās un naudā.

Latviešu preses biedrības Austrālijas kopai ir lielāks biedru skaits Melburnā, Sidnejā un Adelaidē. Kopā 48 biedri (visi maksā biedru naudu). Rikoti referāti un literāri vakari, nodibināts palīdzības fonds un Austrālijas laikrakstu izgriezumu arhīvs.

Namu kooperātīvi nodibināti lielajos latviešu centros — Melburnā, Sidnejā, Adelaidē, Brisbēnā, lai novērstu telpu trūkumu, kas traucēja sabiedrisko un kultūrālo rosību. Latviešu nami jau iegādāti Melburnā, Sidnejā un Adelaidē. Melburnas nama kooperatīvam 1954. gadā bija 340 biedri. Latviešu namu (3 Dickens St., St. Kilda) iegādāja 1955.gadā. Adelaidē latviešu nams „Tālava” iegūts 1955.gadā.

Bez tam namus iegādājušās draudzes Melburnā, Pertā un Sidnejā.

Teātri. Pie biedrībām un draudzēm darbojas teātri un drāmatiskās kopas: Melburnā, Sidnejā, Adelaidē, Pertā, Hobartā. Bez tam Melburnā darbojas atsevišķi Austrālijas latviešu teātris. Laikā no 1954.g. 23.okt. līdz 1956.g. 19.febr. šis teātris devis 26 izrādes, ko noskatījušies 7056 skatītāji jeb caurmērā katru izrādi

apmeklējis 271. Pirmizrādes apmeklē 400-500 personas. Teātris iegādājās smago auto un tā guva iespēju apceļot lielākos latviešu centrus — Sidneju, Kanberu, Brisbēnu un Adelaidi.

Teātru darbību veicina tajos apvienoto amatieņu un agrāko profesionālo aktieņu un režisoru darba sajūsma. Darbību kavē apstākļi, ka nevienam teātrim nav izdevies piesaistīt saimniecības lietpratēju, kas spētu likt drošus pamatus teātra saimniecībai.

Sports. Visos latviešu centros darbojas sporta biedrības vai kopas. Šīs biedrības un kopas ir apvienotas pa atsevišķām pavalstīm. Vislabāk šī organizācija, liekas, darbojas Viktorijā. Sportistu organizācijas bija Melburnā, Balaratā, Benallā un Džilongā, kopā ar 301 biedru. No tiem basketbolu spēlēja 65, volejbolu 75, tenisu 45, galda tenisu 52, futbolu 25, ar vieglatlētiķu nodarbojas 38, šaha sekcijās ir 34 dalībnieki.

Dienvidaustrālijā darbojas Adelaides latviešu sports ar 40 biedriem (basketbolā 20, volejbolā 20), Adelaides latviešu sporta klubs Venta ar 60 biedriem (basketbolā 20, futbolā 15, volejbolā 16, tenisā 10, galda tenisā 5, vieglatlētiķā 5). Adelaides DV sporta kopā ir 12 biedru (aktīvi volejbolā).

Hobartas sporta kopā Stars ir 24 biedri, kas piekopj sporta nodarbības, tūrisma un spēlēja šahu.

Pārējo pavalstu sporta biedrību un kopu vadītāji uz aptauju neatbildēja. No Austrālijas sporta vadītāja J. Riņa izdevās vienīgi iegūt informāciju, ka Austrālijā pavisam darbojas 21 sporta kopa. Cik tās apvieno biedru un kāda bijusi darbība, nezina pat latviešu sporta vadība. Spriežot pēc rotētā izdevuma „NSW (!) latviešu sports” 1954.g. februāra n-ra, Ņusautvelsā darbojušies 250 latviešu sportisti.

Jaunatnes organizācijas

No sabiedriskā viedokļa nozīmīgas jaunatnes organizācijas ir studentu organizācijas. Tajās apvienoti gan aktīvie studenti, kas studē Austrālijas universitātēs, gan arī bijušie studenti un akadēmisko organizāciju vecbiedri. Aktīvo latviešu studentu skaits 1956.g. bija: Melburnā 88 (universitātē 66, tehniskā kolledžā 22), Sidnejā 80 (universitātē 37, tehniskā universitātē 43), Adelaidē 58, Pertā 18. Latviešu studenti Brisbēnā,

Kanberā un Hobartā par latviešu kopību vēl neinteresējas, tādēļ to skaits nav zināms.

Melburnas latviešu studentu klubs 1954.g. apvienoja 55 biedrus. Kluba sanāksmes notiek apm. sešas reizes gadā. No slēgtām organizācijām darbojās studentu vienība Auseklis ar 40 biedriem (12-14 sanāksmes gadā ar caurmērā 37 apmeklētājiem) un Melburnas korporāciju kopa ar 50 biedriem (7 sanāksmes gadā ar caurmērā 25 apmeklētājiem). Adelaides latviešu studentu kopā 1954.g. bija 40 biedri (12 sanāksmes gadā ar 20-24 dalībniekiem). Sidnejā pēc AL kalendāra adrešu saraksta pastāvēja korporāciju kopa, bet, spriežot pēc atbildes uz aptauju, kopai biedru un darbības nav, kaut gan Latviešu apvienībā 1955.g. delegātu kongresā tika pārstāvēti 97 biedri.

Studentu organizāciju svarīgākais uzdevums varētu būt iepazīstināt savus biedrus ar latviešu kultūru. Šim nolūkam Melburnā tika noorganizēta akadēmiskā klase, kur semināros iztirzāja svarīgus latviešu kultūras un politiskos jautājumus. Pirmā gada (1954-55.) semināros piedalījās 24 dalībnieki, bet klasi beidza 5 (izstrādājot divus semināra darbus). Otrā (1955-56) gada semināros piedalījās 5 dalībnieki. No 88 Melburnas studentiem tas ir ļoti mazs skaits. Agrākos politiskās nebrīvības gados latviešu studenti svešumā bija tie, kas cēla latviešu nacionālo kultūru. Agri vai vēlū arī Austrālijā mūsu studenti pievērsīsies šim svarīgajam darbam — to darīt viņus mudinās atbildība par savas tautas nākotni.

Lielākā jaunatnes organizācija ir skauti un gaidas, kam 1954.g. kopā bija 394 locekļi. Skautu vienības darbojas: Adelaidē (Saulkrastu v.), Melburnā (Rīgas v.), Sidnejā (Liepājas v.), Ņukāslā (Airīšu v.), Balaratā (Raunas v.), Džilongā (Airīšu v.). Pēc darbības pakāpēm bija 62 mazskauti (8-12 g.v.), 84 skauti (12-15 g.v.), 22 dižskauti (15-17 g.v.), 15 roveri (18-21 g.v.), 39 vecskauti (21-25 g.v.), 31 vadītājs, 16 vadītāju vietnieki. Tā tad skautos ir 183 dalībnieki no jaunatnes vidus un 86 pieaugušie, kopā 269. Dārbība: mazskautiem 1954.g. notikušas 289 nodarbības, skautiem 249, dižskautiem 153, visiem kopā 29, pārējiem 52.

Gaidu vienības darbojas Adelaidē (Jelgavas v.), Melburnā (Rīgas v.), Balaratā (Raunas v.), Sidnejā (Liepājas v.). Pēc darbības pakāpēm bija: 35 guntiņas (8-12 g.v.), 54 gaidas, 23 lielgaidas, 7 vadītājas, 6 vadītāju

vietnieces, tā tad 112 jauniešu un 13 pieaugušo, kopā 125. Nodarbību rosība aptuveni tāda pati kā skautiem.

Mazpulki darbojās: Melburnā Saules mazpulks un vecbiedru saime, Adelaidē Kokneses mazpulks un vecbiedru saime, Ņusautvelsā: Vindzorā Burtnieku mazpulks, Karandžogā Daugavas mazpulks un vecbiedru saime. Kopā pēc organizācijas vadības sniegtajām ziņām 50 jauniešu un 39-44 pieaugušo, bet pēc pārstāvēto dalībnieku skaita 1955.g. 3.-4.janv. Latviešu apvienības kongresā bija 58 pieaugušie. Tas nozīmē, ka organizācijai ir atsevišķi vecbiedri, kas dzīvo centros, kur mazpulku nav. Var vērtēt, ka mazpulkos ir kopā 108 dalībnieki. Mazpulkiem notiek caurmērā divas sanāksmes mēnesī.

Jaunatnes pulciņi. Lielākais pulciņš ir pie Melburnas ev. lut. draudzes ar pāri par 100 biedriem, kas darbojas jaunatnes korī, kuņā 42 dalībnieki (vienīgais tāds visā brīvajā pasaulē), tautas deju kopā (32 dalībnieki), drāmatiskā kopā. Arī Adelaidē un Melburnas Sv. Jāņa draudzē ir jaunatnes pulciņi. Atsevišķi jaunatnes pulciņi darbojas arī Sidnejā un Brisbēnā, bet dažās vietās tādus mēģinājuši noorganizēt Daugavas vanagi*

Šai apakšnodaļā varētu ietilpināt arī tautas deju kopas. Tādas darbojas Melburnā (bez augšā minētās draudzes kopas otra darbojas Daugavas vanagu paspārnē), Sidnejā, Brisbēnā, Kanberā, Adelaidē. 1956.g. lielākā bija Adelaidē.

Jaunatnes organizāciju darbība visumā ir rosīga, tikai organizācijas vēl apvieno pārāk mazu daļu jaunatnes. Galvenais iemesls tam ir vadītāju trūkums. Skautu, gaidu un mazpulku vadītāji un vadība — ko jūs esat nodomājuši darīt, lai iesaistītu savās rindās vēl 2000 jauniešu? Ko jūs darāt, lai piepulcētu jaunus vadītājus?

Sabiedriskā rosība

Iepriekšējās nodaļas sniedz statistisku pārskatu par latviešu organizācijām un to darbību. Lai spriestu par rosību, var lietot dažādas mērauklas. Šoreiz par tādu izvēlēsimies biedru skaitu organizācijās. Šādas mērauklas trūkums ir, ka tā neatspoguļo darbību. Priekšrocība ir tā, ka organizāciju biedru skaits rāda interesi par sabiedriskām lietām. Kaut arī, saskaitot visu organizāciju biedru skaitu kopā, nav novērsama divkārša vai pat trīskārša skaitīšana (tās pašas personas

bieži vien ir vairākās biedrībās), tomēr arī tā iespējams salīdzināt relatīvo sabiedrisko interesi dažādu pavalstu latviešu starpā. Sekojošā salīdzinājumā ietilpināti Daugavas vanagi, latviešu biedrības, studentu organizācijas, sporta organizācijas, skauti, gaidas un mazpulki. Nav ietilpināti namu kooperatīvi, jo dati bija tikai par Melburnu. Tāpat nav ietilpinātas tautas deju kopas un jaunatnes pulciņi, jo to biedri visi ir arī citās organizācijās.

Salīdzinot ar visu latviešu skaitu, lielākais biedrībās organizēto latviešu skaits bija Kanberā. Seko Dienvidaustrālija, Viktorija, Ņusautvelsā, Kvinslenda, Rietumaustrālija un beidzot Tasmānija. Ja šo kārtību salīdzinām ar draudzēs apvienoto latviešu relatīvo skaitu, tad vērojām tendenci, ka tur, kur draudzēs apvienots lielāks procents, laicīgās biedrībās apvienoto procents ir mazāks. Tā tomēr ir tikai tendence, jo Kanbera un Rietumaustrālija šai ziņā ir izņēmums. Šķiet, ka šo tendenci varēs izskaidrot ar to, ka draudzes, attīstot arī laicīgo sabiedrisko darbību, pa daļai apmierina biedrošanās tieksmes.

Visumā tomēr arī par laicīgām biedrībām jāsaka tas pats, ko teicām par draudzēm — tajās neapvienoto daļa ir pārāk liela. Kanberā tikai 30 %, Dienvidaustrālijā 24 %, Viktorijā 22 %, Ņusautvelsā 18 % latviešu ir apvienoti biedrībās. Tā kā daudzi ir locekļi vairākās biedrībās, tad šie skaitļi ir maksimālie.

Biedrībās apvienoto skaits nav pietiekams. Mūsu biedrībām ir ļoti svarīga loma nevien nacionālā plāksnē, bet arī no Austrālijas viedokļa. Lūk, ko par pēdējo raksta lietpratēja — Austrālijas nacionālās universitātes sociologe Džina Kreiga (Jean I. Craig, "The Social Impact of New Australians", *Australia and the Migrant*, Sidnejā, 1953, 66. lpp.): „... Tagad atzīstam, ka ieceļotājiem jāatļauj, pat aktīvi jāveicina, paturēt labāko savās kultūrālās tradīcijās... ar to domājam viņu mākslu, literatūru, mūziku, dejas, drāmu; viņu veidu svinēt svarīgus notikumus... viņu reliģiskās izdarības, valodu un ēdiena paražas. Šādas tradīcijas tomēr var paturēt un nodot tālāk, ja pastāv vairāk vai mazāk organizētas grupas. Piemēram, latviešu drāmu, liešu tautas dejas, īgaunu mākslu, poļu Ziemsvētku svinēšanu... var uzturēt tikai, ja pastāv attiecīgas organizācijas...”

“... Bieži vien imigranti izolējas (kā no savām, tā austrāliešu organizācijām), un tāds liktenis pēc Amerikas pieredzes vēl lielākā mērā apdraud otro paaudzi. Savienotās valstīs šīs izolācijas sekas bija noziegumi, pašnāvības un ārpriests...”

Tie ir nopietni vārdi, kas mums būtu jāņem vērā. Atraušānās no latviešu sabiedrības nenozīmē tikai nacionālu nāvi, tā var būt arī garīga un fiziska nāve. Lai saglabātu spirtumumu nacionālā, garīgā un fiziskā ziņā, mums jāklūst aktīviem dalībniekiem latviešu biedrībās un draudzēs.

Ja mūsu pirmais uzdevums ir palielināt biedru skaitu biedrībās un locekļu skaitu draudzēs, tad tālākais uzdevums ir ierosināt tajās lielāku aktivitāti. Visās biedrībās biedru naudas ir samērā nelielas, tomēr pārāk mazs ir to skaits, kas tās nomaksā laikā. Tāpat biedrībam ir lielas grūtības dabūt kandidātus valdei un revīzijas komisijai. Tā kā valdes priekšsēža amatam parasti kandidātu netrūkst, derētu padomāt, vai biedrībām nevajadzētu grozīt statūtus tā, ka priekšsēdi neievēl pilnsapulce, bet gan ievēlētie valdes locekļi no sava vidus. Tomēr šāds tehnisks izkārtojums (ar ko var cerēt novērst valdes locekļu trūkumu) nebūs pietiekams, lai celtu rosību. Pēdējo varēs panākt tikai tad, ja visi latvieši apzināsies, kādas briesmas draud viņiem un viņu bērniem no sabiedriskās izolācijas — pārļausit vēlreiz augšējos Džinas Kreigas vārdus!

Skolas

Visos latviešu centros darbojas sestdienas vai svētdienas skolas. Sekojošā tabulā ir sakopoti dati par skolotāju un skolēnu skaitu divos gados.

(Vieta un skolas vadītājs)	1953.g.		1954.g.	
	Sko- lēni	Skolo- tāji	Sko- lēni	Skolo- tāji
Nusautvellsā:				
Sidnejas ev. lut. draudzes skola (P. Užāns) ..	40	4	35	3
Sidnejas jaun, audz. padomes skola (M. Liepiņa) ..	38	4	30	4
Olberijas latviešu b-bas skola	8	2	—	—
Benkstaunas sestdienas skola (E. Silīņa) ..	60	6	64	5
Ņukāslas sestdienas skola (prāv. Skujiņš) ..	27	4	26	3

Kanberā (R. Alpa) ..	—	—	26	4
Viktorijā:				
Melburnas latv. b-bas (J. Dzenis) ..	125	10	123	12
Melburnas latv. b-bas Futskrejas (E. Veismane)	42	4	50	7
Džilongas (K. Raiskums)	25	?	—	—
Balaratas (J. Sprogis) ..	40	3	22	6
Kvinslendā:				
Brisbēnas ev. lut. draudzes (māc. Birkhāns) ..	50	6	50	6
Brisbēnas Māras draudzes (māc. A. Oliņš) ..	34	3	25	3
Dienvidastrālijā:				
Adelaides (A. Viduma) ..	155	7	200	10
Rietumastrālijā:				
Pertā (māc. L. Kampe) ..			29	5
Nortamā (māc. L. Kampe)			10	1
Tasmānijā:				
Hobartā ..	—	—	12	2
			Kopā	702 71

Darbs, kas tiek veikts šais 14 skolās, ir ļoti ievērojams un svarīgs. Visi skolotāji strādā bez atlīdzības. Tas nozīmē, ka 71 ideālists pavada ar bērniem ik sestdienas pēcpusdienu (tikai divas skolas nerīko mācības ik nedēļas).

Gandrīz visās skolās māca ticības mācību, latviešu valodu, Latvijas vēsturi un ģeogrāfiju (dažās šie priekšmeti apvienoti dzimtenes mācībā), latviešu tautasdziesmas un rotaļas. Skolas organizē arī sarīkojumus un izbraukumus, tā audzinot latviskumā nevien mācībās, bet arī sadzīvē (Kanberā māca tikai latviešu valodu, sagatavojot kādu lugu). Lielākais šķērslis skolām ir telpu trūkums, kas pa daļai gan novērsts ar latviešu namu iegādi svarīgākajos centros. Visām skolām vēl vajaga skolotāju, jo sekmes būs lielākas, ja būs mazākas klases. Skolotāji vajadzīgi arī skolu paplašināšanai. Kultūras fondam būtu jāriko kursi skolotāju sagatavošanai. Skolotāju kandidātiem vajadzētu nākt no mūsu studentu rindām.

Ar visu personāla trūkumu skolas kopā ar skautu

un gaidu organizāciju sniedz mūsu jaunatnei elementārākos pamatus latviešu dzīves ziņā. Visur, izņemot vienu vietu, sadarbība starp skolu un šīm jaunatnes organizācijām bija teicama. Skolas apmeklē jaunatne 5-15 gadu vecumā. Sidnejā, Adelaidē un Melburnā mēģina izveidot papildskolas ar ģimnaziju programmu.

Skolas darbam nākotnē jāizlūdzas lielāka Kultūras fonda uzmanība. Skolām trūkst inventāra — solu, tāfeļu, klavieru, un tām vajadzīgi mācības līdzekļi vēsturē un ģeografijā. Šos uzskatāmības līdzekļus vajaga vienmēr jaunus un interesantus. Vajaga mācības grāmatu — pēdējās būtu jā sagādā, sadarbojoties visu zemju kultūras fondiem. Ja sabiedrība redzēs, ka KF līdzekļi visvairāk tiek izlietoti skolas darbam, tā šos līdzekļus dos ar devīgāku roku nekā līdz šim. Godalgas māksliniekiem un zinātniekiem ir laba lieta, bet steidzīgāka ir palīdzība skolām.

Kaut gan vēl nav pieejama statistika, cik latviešu starpā ir bērnu 5-15 gadu vecumā, var vērtēt, ka to varētu būt 3000. Tas nozīmē, ka tikai nepilna ceturtdaļa visu šī vecuma bērnu apmeklē latviešu skolas. Pārējām trim ceturtdaļām draud latviskais analfabētisms, jo apmeklēt latviešu skolu bērnus mudina tieši apzinīgākie vecāki, kas paši mājās arī māca savus bērnus latviski lasīt un rakstīt. Lūk, uzdevums un problēma Austrālijas latviešu apvienībai, kā panākt, lai latviskā skola kļūtu pieejama tiem 2300 latviešu bērniem, kas to vēl neapmeklē. Apvienības runas vīri! Atstājiet malā visus savus pārējos skaistos un derīgos nodomus un koncentrējieties šai problēmai. Tā prasa pētišanu un rūpīgu plānošanu, un visvairāk tā prasa visnotaļ steidzīgu ricību.

Vecāki, kuŗu bērni neapmeklē latviešu skolas, ir iedalāmi divās grupās. Pirmā ir tie, kam latviešu kultūra ir vienaldzīga. Otrā — tie, kas domā, ka latviskais viņu bērnu var tikai kavēt nākošā karjerā. Abas šīs grupas tomēr mīl savus bērnus, bet ar savu vienaldzīgo vai naidīgo nostāju pret latvisko, pašiem nezinot, viņiem kaitē. Kaitē divējādā ziņā — pirmkārt, radot bērnos psiholoģiskus kompleksus, kuŗiem viņi vēlāk dzīvē netiks viegli pāri; otrkārt, atraujot bērniem iespēju attīstīt savas spējas. Šiem vecākiem — kā pret latvisko vienaldzīgajiem, tā naidīgajiem — derētu kādreiz padomāt, kādēļ visās pasaules skolās bērniem

jāmācās svešvalodas, pat mirušas valodas, kuŗās neviens vairs nesarunājas. To spēju un inteligences izkopšanu, ko dod vēl vienas valodas prasme, kuŗu ar pūlēm iemācās parastās skolās, bez pūlēm var iegūt, bērnus laižot latviskās sestdienas skolās.

Grāmatas un laikraksti

Grāmatas nonāk lasītāju rokās ar grāmatu tirgotāju vai bibliotēku starpniecību. Katrā lielākā latviešu centrā ir mazākais viens grāmatu tirgotājs.

Lielāko latviešu bibliotēku Austrālijā izveidojusi Melburnas latviešu biedrība. Šai bibliotēkai ir alfabētisks un sistēmatisks kartīšu katalogs un lasītāju kartotēka. Ir iesietas nevien grāmatas, bet arī avižu un žurnālu gada gājumi. Līdz 1955. gadam, ieskaitot, bibliotēka atradās Kollingvudas pilsētas namā, bet, sākot ar 1956.g., Melburnas latviešu namā. Pēdējā gadā Kollingvudā šauro un nepiemēroto telpu dēļ lasītāju skaits sāka iet mazumā. Pēc pārejas uz jaunām telpām tas sācis atkal augt, jo sevišķi tādēļ, ka bibliotēka atvērta divas dienas nedēļā. Salīdzināsim šīs bibliotēkas darbību ar bibliotēkām Latvijā.

Melburnā var skaitīt 4750 latviešus, bet bibliotēkā 1955. gadā sējumu kopskaits bija 1885. Salīdzinot ar Latviju 1939.g., šāds bibliotēku grāmatu samērs pret iedzīvotāju skaitu bija dažos Kurzemes un Zemgales apriņķos. Melburna šai ziņā ir pārāka par Latgali, bet ne tuvu netiek līdz Vidzemei, nemaz nerunājot par Rīgu. Salīdzinājums nav taisnīgs tai ziņā, ka Melburnas bibliotēka darbojas vēl tikai 7 gadus. No 4750 Melburnas latviešiem 1955.g. tikai 85 t.i. 1,8 % bija bibliotēkas lasītāji. Latvijā 1939.g. bibliotēku lasītāju visvairāk bija Rīgā (23 % no iedzīvotāju skaita), sekoja Jelgavas apriņķis (6,3 %), Liepājas apr. (6,2 %), Ventspils apr. (4,8 %) Tukuma apr. (4,8 %), Rīgas apr., Valmieras, Valkas, Bauskas, Talsu, Madonas, Kuldīgas, Daugavpils, Cēsu, Jēkabpils, Aizputes, Ilūkstes (1,6 %), Rēzeknes (0,9 %), Ludzas (0,9 %), Abrenes (0,5 %). Melburna lasītāju skaita ziņā bija Ilūkstes apriņķa līmenī.

Grāmatu apgrozījuma koeficients (skaits, cik reiz grāmatas pavisam izsniegtas lasītājiem, dalīts ar bibliotēkā esošo grāmatu skaitu) Latvijā bija šāds: Rīgā 1,5, Vidzemē 0,8, Kurzemē 1,1, Zemgalē 1,0, Latgalē 1,3. Melburnā ar 2112 izsniegtām grāmatām 1955. gadā šis koeficients atbilst Kurzemei. Lasāmības

koeficients (lasīšanai izsniegto grāmatu skaits uz vienu lasītāju) Latvijā bija: Rīgā 25,8, Vidzemē 19,0, Kurzemē 23,4, Zemgalē 19,6, Latgalē 18,8. Melburnā 1955.g. tas bija 24,8. Lasāmības intensitātes koeficients (iepriekšējo divu koeficientu reizinājums) Latvijā bija: Rīgā 38,7, Vidzemē 15,2, Kurzemē 25,7, Zemgalē 19,6, Latgalē 24,4. Melburnā 1955.g. 27,8.

Vispār var teikt, ka, spriežot pēc Melburnas bibliotēkas izmantošanas, Melburnas latviešiem vēl daudz jācenšas, lai tiktu līdz Rīgas rosībai 1939. gadā, bet šis mērķis nav nesasniedzams.

Cik un kādas grāmatas Austrālijā latvieši pār, par to arhīvs mēģinājis ievākt ziņas no grāmatu tirgotājiem — līdz šim bez panākumiem. Mums tādēļ jāprobežojas ar ziņām, kas publicētās par dažu lielo izdevumu abonēšanu.

Ir iespējams spriest, kā Austrālijā abonēja divus lielus latviešu izdevumus, proti, Latvju enciklopēdiju un Imantas izdotās Tautasdziesmas. 1954.g. 150 latvieši abonēja tikai Tautasdziesmas, 123 tikai Enciklopēdiju, bet 42 abonēja abus. Par Enciklopēdijas abonentiem skaitīti tie, kas līdz 1955.g. 14.martam bija samaksājuši vismaz par tām grāmatām, kas iznāca līdz 1954.g. 1.jūlijam. Bez 165 šādiem abonentiem bija vēl 167, kas maksājumus bija pārtraukuši.

Abonenti sadalās šādi (Tautasdziesmas saisinātas ar T, Enciklopēdija ar E): Ņusautvelsā T 43, E 44; Kanberā T1, E 2; Viktorijā T 83, E 72; Dienvidaustrālijā T 31, E 25; Kvinslendā T 10, E 8; Rietumaustrālijā T 8, E 12; Tasmānijā T 1, E 2. Sadalījumā neizdevās ietilpināt 15 Tautasdziesmu abonentus.

Ļoti interesanti ir dati par Austrālijas Latviešu abonentiem. Salīdzinot ar latviešu skaitu, pirmajā vietā avīzes abonēšanā ir Kanbera, seko Tasmānija, tad Viktorija, Dienvidaustrālija, Ņusautvelsa, Kvinslenda, Ziemeļu teritorija un pēdējā vietā Rietumaustrālija.

Bez minētā laikraksta Austrālijā lielākā skaitā abonē arī Amerikā publicēto Laiku un Vācijā izdoto Latviju. Laiku abonē ap 500 personas. Vāram pieņem, ka tikpat daudzi abonē Latviju, kas iznāk Vācijā.

Salīdzinot ar Latvijā lasīto latviešu avīžu tirāžu, Austrālijas latvieši lasa tikai 40 % no tā, cik Latvijā lasīja 1938. gadā. Sprotams, Latvijā galvenie bija dienas laikraksti, kamēr AL ir nedēļas laikraksts. Ja AL

būtu dienas laikraksts, tad ar tagadējo tirāžu būtu sasniegts līmenis, kāds Latvijā bija 1938. gadā.

Sarīkojumu apmeklēšana

Daudziem latviešiem vienīgā saite ar latviešu sabiedrību ir sarīkojumu apmeklēšana. Lielajos sarīkojumos var redzēt tādu tautiešu sejas, kas nevienā citā latviešu sabiedriskā pasākumā nepiedalās. Pirmajos gados pēc tam, kad lielais latviešu skaits bija ieradies Austrālijā, viskuplāk apmeklētie sarīkojumi bija 18. novembra svinības un 14. jūnija piemiņas akti. Kopš Jāņi sākti svinēt, izprasot „dzērienu atļauju”, lielākais apmeklētāju skaits ir Jāņu sarīkojumos. Tomēr daudzos latviešu centros Jāņu sarīkojumiem vairs nevar dabūt telpas, kas ir pieminēto „dzērienu atļauju” sekas. Dažos centros veselīga reakcija pret šīm Jāņu svinībām radusies mūsu jaunatnē — tā pulcējas savās organizācijās un izbrauc ārpus pilsētām, lai dedzinātu dzīvu jāņuguni, dziedātu Jāņu dziesmas un dejotu tautas dejas. Tā kā Jāņos Austrālijā ir lietains un vēss laiks, tad rīkot istas Jāņu svinības var tikai mūsu uzņēmīgā jaunatne — pirmām kārtām gaidas un skauti.

Sevišķi jāpiemin Kultūras dienu sarīkojumi. Šogad svinam sestās kultūras dienas Melburnā, un šī grāmatīņa liecina par šo svētku plašo programmu. Tā kā Kultūras dienas centrējas ap kopkora koncertu, no diriģentiem un dziedātājiem dzirdēts, ka esot par grūtu ik gadus ceļot uz kādu citu latviešu centru, un tādēļ vajadzētu šos svētkus rīkot retāk. Tā kā KD rīko rotācijas kārtībā Melburnā, Adelaidē, Sidnejā un Brisbēnā, tad katrā no šiem centriem tās notiek tikai ik ceturto gadu. Ņemot vērā, ka KD ievērojami ceļ rosību tajos centros, kur tās notiek, no sabiedriskā viedokļa nebūtu vēlams, ja impulsi, ko KD atsevišķos centros dod sabiedriskai dzīvei, nāktu retāk nekā ik ceturto gadu.

Otrs iebildums, kas dzirdēts pret KD, ir tas, ka sarīkojumi dod atlikumu Austrālijas latviešu kultūras fondam. Šo īpatnējo iebildumu cēlēji domā, ka eventuālo atlikumu vajadzētu sadalīt vai nu starp organizācijām, kas KD rīko, vai pat personīgi starp tiem, kas piedalās ar priekšnesumiem. Šis iebildums rāda, uz cik zemas pakāpes sabiedriskā ziņā vēl atrodamiem. Daļēji vainojams gan šeit ir Kultūras fonds, kas pietiekami

plaši neinformē sabiedrību par savu darbību un par to, kā savāktie līdzekļi tiek izlietoti.

Kultūras dienu sarīkojumi ir ievērojami ar to, ka tie pulcē lielāko apmeklētāju skaitu. Tā 5. KD Sidnejā (1955.g.) kopkoņa koncertam bija 1808 apmeklētāji, ballei 1365, teātra izrādei 804. No šī viedokļa, ja KD rīkotu retāk, tas būtu ļoti liels zaudējums mūsu sabiedriskai dzīvei. Neviens sarīkojums nespēj pulcināt tik daudz apmeklētāju kā Kultūras dienu kopkoņa koncerts. Tā ir parādība, kas visnotaļ iepriecina un var izkļiedēt drūmās pārdomas, kuŗas rodas, vērojot pārējo sarīkojumu apmeklētāju skaitu.

Secinājumi

Austrālijā ir ap 20.000 latviešu. No atsevišķām pavalstīm lielākais skaits ir Viktorijā. Visvairāk latviešu ir apvienoti draudzēs (51,6 %), pie kam vislielākais draudzēs apvienoto procents ir Kvīnslendā, mazākais Dienvidaustrālijā. No laicīgām organizācijām lielākā ir Daugavas Vanagi ar apmēram 1130 biedriem. Visos latviešu centros darbojas latviešu biedrības — lielākā Sidnejā. No jaunatnes organizācijām plašākā ir skautu un gaidu. Visos latviešu centros darbojas sestdienas vai svētdienas skolas — lielākā skola ir Adelaidē.

Vērtējot sabiedrisko rosību pēc laicīgās biedrībās apvienoto skaita, pirmajā vietā ir Kanbera, pēdējā Tasmānija. Vērtējot pēc Austrālijas Latvieša lasītāju skaita, pirmajā vietā tāpat ir Kanbera, bet pēdējā vietā Rietumausturālija. Visos latviešu centros vēl ir plašas iespējas kā draudžu locekļu skaita palielināšanai, tā laicīgo organizāciju sabiedriskās rosības celšanai. Šī rosības celšana ir nevien nacionālā, bet arī garīgā un fiziskā ziņā mūsu dzīvības un nāves jautājums.

AUSTRĀLIJAS LATVIETIS

LAIKKRAKSTS LATVIEŠIEM AUSTRĀLIJĀ
savus lasītājus apciemo jau 8. gadu
IZNĀK KATRU SESTDIENU
UZ 8 LAPPUSEM, KUPLI ILLŪSTRĒTS
AR LITERĀRO PIELIKUMU

AUSTRĀLIJAS LATVIEŠA abonēšanas maksa
ir 12 šilīni par 3 mēnešiem vai 24 šilīni par pusgadu
un to varat pasūtīt katrā latviešu grāmatnīcā
vai arī iesūtot naudu pasta zīmēs (Postal Note)
tieši apgādam

AUSTRĀLIJAS LATVIETIS,
Box 23, P. O. KEW, VICTORIA

Konditoreja Geelong Continental

208 Ryrie St., Geelong, Vic. Tālr. 3353

KVALITĀTES CEPUMI, KŪKAS, TORTES,
DELIKATESES. POPULĀRĀ DŽILONGAS
RUDZU MAIZE DAŽĀDĀS VARIĀCIJĀS

Izsūta katrā daudzumā arī ārpus Džilongas.

Adelaide Building Co. Limited

5 BOWMAN AVENUE,
KENSINGTON PARK,
ADELAIDE, S.A.

BIROJS UN GRĀMATVEDĪBA
TĀLRUŅI: F 4084 F 4085

BŪVMATERIĀLU VEIKALS, NOLIKTAVA
UN TRANSPORTS
WOODLANDS PARK, S.A.

Cnr. Weaver and Waverley Streets
TĀLRUŅI: UM 1529 UM 2076

Uzņema valsts un privātus būvdarbus.
Būvē ģimenes mājas pārdošanai.
Piegādā materiālus.

Informācijas birojs

atrodas Melburnas latviešu namā, Dikensa ielā 3, San Kildā. Tālrunis XA3945.

Latviešu namā ir iekārtotas atpūtas telpas, kurās KD aktīvie dalībnieki un viesi var uzturēties pa dienu. Pārgulēšanas iespēju latviešu namā nav.

Ieejas cenas (šiliņos un pensos)

Iekavās — aktīviem dalībniekiem un skolēniem)

Teātra izrādē 10/- (4/-). Kultūras izstādē 2/- (1/-).
Mākslas izstādē — pērkot katalogu par 2/-.
Daiļamatniecības skatē — pērkot katalogu par 2/-.
Jaunatnes koncertā 5/- (2/6). Kopkoņu koncertā 8/6 (4/-).
Vingrošanā un tautas deju demonstrējumos 4/- (2/-).
Rakstnieku vakarā 4/- (2/6). Garīgā koncertā — ziedojumi. Jaundarbu koncertā 8/6 (4/-).
Ballē 25/-.
MLB bibliotēkas apskate brīva.

Satiksmes līdzekļi, ar kuriem nokļūt uz KD sarīkojumu vietām:

Uz Bransvikas pilsētas namu (Brunswick Town Hall) — no Flindersa ielas Elizabetes ielas galā ar 18., 19. vai 20. tramvaju līdz Bransvikas pilsētas namam.

Uz Melburnas latviešu namu (3 Dickens Street, St. Kilda) — no Svonstona ielas ar 4, 4A, 4B vai 4D tramvaju līdz San Kildas pilsētas namam. Ar pirmajiem trim, pabraucot puspiestātņi tālāk, var nokļūt tuvāk Dikensa ielai, kur atrodas Latviešu nams.

Uz Alberta zāli (Baptistu nama zāli, Alberta ielā 486) — no Kollinsa ielas ar 9A, 9B, 10., 11., 42. vai 48. tramvaju līdz Alberta ielai vai San Patrika katedrālei.

Asamblejas zāle atrodas Kollinsa ielā starp Svonstona un Rasella ielu (Melburnas pilsētas nama pusē).

Baznīcu atrašanās vietas sk. plānā.

Kinoteātris „Savoy” atrodas Rasella ielā netālu no Bērka ielas.

Austrālijas Latviešu 6.Kultūras Dienu
Sporta Sarikojumi

Basketbols un volejbols -

Hall of Industries, Showgrounds,
Epsom Road, Ascot Vale.

Nokļūšana: ar 54.un 57.ielu dzelzsceļu
no Elizabetes ielas līdz zālei.

Galda teniss -

Earls Court, Esplanade, St.Kilda.

Nokļūšana: ar 15.ielu dzelzsceļu no
Svanstona ielas līdz zālei.

Teniss -

Kew Tennis Courts, Cotham Road, Kew.

Nokļūšana: ar 42.ielu dzelzsceļu no
Kolinsas ielas līdz 42.pieturai.

Vieglatlētika -

Malvern Crikket Ground, Glenferrie Rd.,
Malvern (tieši aiz Molvernas pilsētas
nama).

Nokļūšana: ar elektrisko dzelzsceļu līdz
Molvernas stacijai, vai ar 6.ielu
dzelzsceļu no Svanstona ielas līdz augs-
tak minētajam pilsētas namam.

Šahs -

Melburnas latviešu namā (3 Dickens St.,
St.Kilda).

Nokļūšana: ar 4.ielu dzelzsceļu no
Svanstona ielas līdz 34.pieturai.

Noslēguma vakars 4

Prahran Town Hall, Chapel Street, Prahran

Tuvākas ziņas par visiem sporta sarikoju-
miem saņemamas no E.Māliša, tālrunis WF8071,
vai no P.Rimera, tālrunis jxl841.

